
BROTHÆTTAR BYGGÐIR

ÁRSSKÝRSLA FYRIR ÁRIÐ 2021

BYGGÐASTOFNUN

Helga Harðardóttir
Kristján Þ. Halldórsson

EFNISYFIRLIT

Inngangur	3
1. Meginniðurstöður 2021	5
2. Markmið og tilgangur	9
3. Verkefnislýsing	10
4. Þátttökubýggðarlög	13
Glæðum Grímsey	13
Áfram Árneshreppur	17
Öll vötn til Dýrafjarðar	20
Betri Borgarfjörður	24
Betri Bakkafjörður	31
Sterkar Strandir	34
Byggðarlög sem lokið hafa þátttöku í Brothættum byggðum	39
6. Íbúapróun	40
7. Umfjöllun um nokkur af fjölmörgum áhugaverðum verkefnum sem hafa hlotið stuðning úr Brothættum byggðum í byggðarlögum sem eru í framkvæmdaáfangu verkefnisins	41
8. Athugun á viðhorfum til verkefnisins Brothættar byggðir	44
9. Viðaukar	45
Viðauki I. Glæðum Grímsey, staða starfsmarkmiða	45
Viðauki II. Áfram Árneshreppur, staða starfsmarkmiða	51
Viðauki III. Öll vötn til Dýrafjarðar, staða starfsmarkmiða	54
Viðauki IV. Betri Borgarfjörður, staða starfsmarkmiða	56
Viðauki V. Betri Bakkafjörður, staða starfsmarkmiða	60
Viðauki VI. Sterkar Strandir, staða starfsmarkmiða	65

INNGANGUR

Litadýrð á Djúpvík í Árneshreppi

Hartnær tíu ár eru síðan verkefnið Brothættar byggðir hóf göngu sína. Í upphafi verkefnisins var hugmyndin sú að búa til aðferð eða verklag sem hægt væri að yfirfæra á byggðarlög sem stæðu frammi fyrir sambærilegum vanda, þ.e. viðvarandi fækkun íbúa og erfiðleikum í atvinnulífi. Raufarhöfn var fyrsta byggðarlagið sem tók þátt í verkefninu Brothættum byggðum. Verkefnið Raufarhöfn og framtíðin hófst árið 2012 og því lauk árið 2018. Segja má að verklag, framkvæmd og framvinda Brothættra byggða hafi mótast og þróast í fyrstu með þátttöku fyrsta byggðarlagsins, Raufarhafnar, ásamt þátttöku þeirra þriggja sem á eftir fylgdu. Það voru Bíldudalur, Breiðdalur og Skaftárhreppur. Reynslan og árangurinn af þeim verkefnum varð leiðarljósið í þeim byggðarlögum sem síðar hafa tekið þátt í verkefninu. Á árunum 2015-2016 kynntu fulltrúar Byggðastofnunar og aðrir hagaðilar sér sambærileg byggðapróunarverkefni í öðrum löndum, einkum í Noregi og í Skotlandi. Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið hefur einu sinni framkvæmt úttekt á verkefninu Brothættar byggðir, var það árið 2014 – 2015 og sá EY Ísland um úttektina fyrir þeirra hönd sjá [hér](#). Á döfinni er að framkvæma mat á verkefninu Brothættar byggðir nú þegar verkefnið hefur staðið yfir í um áratug.

Árið 2016 var sérstök verkefnislýsing Brothættra byggða gefin út hjá Byggðastofnun og var hún byggð á reynslu í Brothættum byggðum, fyrirmyndum í öðrum löndum og ráðum og ábendingum úr úttekt EY Ísland. Frá þeim tíma hafa þátttökubýggðarlög í verkefninu unnið samkvæmt þeirri verkefnislýsingu og eru einstök atriði uppfærð eftir því sem tilefni er til. Uppfærslur eru birtar jafn óðum á heimasíðu Byggðastofnunar. Í verklagi samkvæmt verkefnislýsingunni felst m.a. að verkefnisstjórar eru ráðnir í hverju byggðarlagi, aðferð við úthlutun styrkja er fest í sessi og ákveðnir verkþættir settir fram. Verkefninu er skipt upp í fjóra áfanga þeir eru: undirbúningur, íbúabínging og mótun verkefnisáætlunar, framkvæmdaáfangi og lokaáfangi. Þegar verkefni í hverju byggðarlagi eru komin í lokaáfanga eru væntingar um að frumkvæði og drifkraftur sem einkennt hefur þátttöku íbúa byggðarlagsins á verktímabilinu haldi

áfram í formi áframhaldandi nýsköpunar og skilvirkri eftirfylgni sveitarfélags og íbúa á þeirri framtíðarsýn sem sett var fram í upphafi verkefnis.

Þátttökubbyggðarlögin í Brothættum byggðum eiga það sameiginlegt að þar hefur verið mikil fólksfækkun og skekk aldursdreifing. Skortur er á húsnæði og á það jafnt við um íbúðarhúsnæði til sölu, leiguíbúðir og atvinnuhúsnæði. Bætt fjarskipti og umbætur í raforkumálum eru brýn málefni víða, sem og samgöngubætur og bætt þjónusta. Ákveðinn hámarksfjöldi byggðarlaga getur tekið þátt í verkefninu á hverjum tíma og ræðst sá fjöldi meðal annars af fjármunum til verkefnisins. Byggðastofnun eða byggðarlag (fyrir milligöngu sveitarfélags) geta haft frumkvæði að samtali um mögulega þátttöku og sérstakir mælikvarðar eru notaðir til að meta stöðu og forgangsraða byggðarlögum til þátttöku.

Alþingi samþykkti sumarið 2022 stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2022-2036. Aðgerðaáætlun byggðaáætlunar gildir frá 2022-2026 og kveður á um 44 aðgerðir, þar með talið Brothættar byggðir. Verkefnið Brothættar byggðir hefur verið starfrækt í um 10 ár og er orðið veigamikill þáttur í að auka viðspyrnu gegn hnignun í samfélögum sem m.a. hafa glímt við viðvarandi fólksfækkun og erfiðleika í atvinnulífi undanfarin ár. Ýmsar vísbendingar eru um að verkefnið hafi haft jákvæð áhrif í þátttökubbyggðarlögunum til þessa. Til dæmis má nefna aukna virkni og samstöðu íbúa, auk ýmissa verkefna sem farið hafa af stað í tengslum við Brothættar byggðir bæði með og án verkefnastyrkja. Í þessari skýrslu verður greint frá framvindu verkefna í Brothættum byggðum í hverju þátttökubbyggðarlagi fyrir sig árið 2021. Einkum verður stuðst við gögn úr ársskýrslum verkefnisstjórnanna. Jafnframt verður reynt að varpa ljósi á stöðu verkefnisins í heild. Eftir atvikum verður stuðst við gögn frá fyrri árum verkefnisins svo og við verkefnisáætlanir, það er framtíðarsýn og markmið einstakra byggðarlaga. Í mars 2020 samþykkti Alþingi að veita fjármunum í sérstakt tímabundið fjárfestingarátak í Brothættum byggðum að upphæð 100 m.kr. Verkefnið skilaði umtalsverðum árangri í stuðningi við frumkvöðla og auknum umsvifum í Brothættum byggðum á árinu 2020. Uppgjör verkefna vegna fjárfestingarátaks stjórnvalda 2020 var langt komið í árslok 2021.

Myndir í skýrslunni tók Kristján Þ. Halldórsson ef frá eru taldar tvær myndir Laufeyjar Kristínar Skúladóttur á blaðsíðum 35 og 36. Mynd á forsíðu: Borgarfjörður eystri í haustlitum

1. MEGINNIÐURSTÖÐUR 2021

Kópaskersviti í skammdegisbirtu

Á árinu 2021 var Byggðastofnun aðili að sex verkefnum undir merkjum Brothættra byggða. Þau eru:

Glæðum Grímsey	Betri Borgarfjörður
Áfram Árneshreppur	Betri Bakkafjörður
Öll vötn til Dýrafjarðar	Sterkar Strandir

Í hverju verkefni starfar verkefnisstjóri. Landshlutasamtök og/eða atvinnuþróunarfélög hafa ráðið verkefnisstjórana til starfa en notið fjárhagslegs stuðnings verkefnisins Brothættra byggða til þess. Veittir voru styrkir í byggðarlögunum, alls að upphæð 42 milljónir króna á árinu 2021. Nánari upplýsingar um styrki er að finna á heimasíðu Byggðastofnunar, sjá [hér](#). Ákveðið var í upphafi árs að úthluta 7 m.kr. í hverju hinna sex þátttökubbyggðarlaga á grundvelli fjárhagsáætlunar Brothættra byggða. Á árinu var framhald á mikilvægu samstarfi Brothættra byggða og Orkuseturs/Orkusjóðs með átaki þeirra síðarnefndu í orkusparandi verkefnum á íbúðarhúsnæði í Brothættum byggðum. Að þessu sinni unnu húseigendur á Bakkafirði að endurbótum húsa sinna eftir að hafa gert samning við Orkusetur/Orkusjóð um styrki til endurbóta á íbúðarhúsnæði á árinu 2020 gegn móttframlagi húseigenda. Líkt og í öðrum byggðarlögum þar sem samstarfið hefur verið hvetur það húseigendur til verulegra endurbóta og gjarnan bætir það ásýnd húsanna og þar með þorpsins í leiðinni.

Glæðum Grímsey

Stjórnvöld fóru þess á leit við Byggðastofnun á fyrri hluta árs 2021 að framlengja verkefnið Glæðum Grímsey um eitt ár, til loka árs 2022. Byggðastofnun varð við þeirri ósk. Nýr verkefnisstjóri, Arna Björg Bjarnadóttir, hóf störf um mitt ár 2021 og leysti þá fyrrum verkefnisstjóra af hólmi, Karenu Nótt Halldórsdóttur. Karen Nótt hélt þó áfram þátttöku í verkefninu sem fulltrúi íbúa í verkefnisstjórn. Í ljósi nýrrar stöðu þar sem verkefnið hafði fengið fengið framlengingu

og langt liðið á árið ákvað verkefnisstjórnin að úthluta styrkfé tveggja ára í einu lagi. Því var auglýst eftir umsóknum í Frumkvæðissjóð Glæðum Grímsey síðla árs 2021 en styrkfé úthlutað í janúar 2022. Fjölbreytt verkefni voru styrkt sem efla munu byggðarlagið og mannlífið í eygni. Í september varð sá voveiflegi atburður að Miðgarðakirkja brann til grunna. Samfélagið tók höndum saman og heimamenn voru strax staðráðnir í að endurbyggja kirkjuna. Úr varð að verkefnisstjóri Glæðum Grímsey, Arna Björg, var ráðin til að halda utan um alla þræði í uppbyggingarferlinu í hálfu starfi á móti hálfu starfi sem verkefnisstjóri Glæðum Grímsey. Það ferli hefur verið farsælt og segja má að verkefnin hafi samlegðaráhrif og styðji hvert annað við alla uppbyggingu samfélagsins.

Áfram Árneshreppur

Á árinu 2021 gafst ráðrúm til að fylgja þeim verkefnum eftir sem sett voru í forgang á árinu 2020. Því var áhersla einkum og sér í lagi lögð á framgang og framvindu í samgöngumálum, orkumálum og í fjarskiptamálum. Tilraunaverkefni var sett af stað hjá Vegagerðinni síðla árs 2021 þar sem svokölluð G regla var afnumin og einangrun íbúa í Árneshreppi yfir vetrarmánuðina þar með rofin. Vetrarþjónustan var færð í svokallaða F-reglu sem þýðir að mokað er tvisvar í viku þegar aðstæður og veður leyfa. Fjarskiptasjóður úthlutaði einnig styrk til Árneshrepps til ljósleiðaravæðingar í hreppnum og veittur var styrkur til að leggja stofnstreng til Djúpvavíkur og til áframhaldandi ljósleiðaravæðingar þaðan og alla leið norður í Norðurfjörð. Ljósleiðaraverkefnið var unnið samhliða lagningu Orkubús Vestfjarða á þriggja fasa rafstreng í jörðu. Fjölbreytt frumkvæðisverkefni voru einnig styrkt sem stuðla öll að eflingu byggðarlagsins með einum eða öðrum hætti. Það má því segja að mikill og góður meðbyr hafi verið með framþróun í Árneshreppi á árinu 2021 og skref stigin í átt til þess að tryggja skilyrði fyrir heilsárs búsetu í byggðarlaginu. Þess ber að geta að stjórnvöld óskuðu eftir því við Bygðastofnun að framlengja verkefnið Áfram Árneshreppur um eitt ár, til loka árs 2022 og varð Bygðastofnun við því.

Öll vötn til Dýrafjarðar

Á árinu 2021 urðu tafir á framvindu verkefna þar sem í sumum tilfellum þurfti að fresta verkefnum vegna áhrifa tengdum COVID-19. Til stóð að halda íbúafund í upphafi árs en hann var ekki haldinn fyrr en í byrjun júní af þessum sökum. Um mitt ár 2021 sótti Ísafjarðarbær formlega um framlengingu á verkefninu til loka árs 2022. Stjórn Bygðastofnunar samþykkti í kjölfarið beiðnina. Af þessu tilefni ákvað stjórn ÖvD að fara í greiningarvinnu og gera nokkurs konar stöðumat á verkefninu meðal íbúa og draga fram hugmyndir þeirra um sóknarfæri á viðbótarári verkefnisins. Seint í nóvember og í byrjun desember voru því haldin samtals fimm rýnihópaviðtöl á Þingeyri við fulltrúa íbúa, samtals tóku um 40 íbúar þátt. Niðurstöður rýnihópaviðtalanna voru í heild einkar jákvæðar og segja má að þær hafi vakið bjartsýni um að samfélagið færist nær þeirri framtíðarsýn sem íbúar settu fram í upphafi verkefnisins.

Betri Borgarfjörður

Heimsfaraldur COVID-19 hefur áfram sett sitt mark á verkefnið eins og árið þar áður hjá Borgfirðingum. Tafir hafa orðið á verkefnum og fyrirtækjarekendur hafa þurft að aðlaga sig að breyttum aðstæðum. Þó hefur gríðarmargt gengið vel að mati verkefnisstjóra. Sjávarútvegsráðherra hefur lokað fyrir togveiðar stærri skipa í „Skápnunum“ svokallaða út af Glettinganesi tiltekið tímabil ár hvert og er það mikilvægt hagsmunamál fyrir útgerð báta á Borgarfirði eystri. Ferðaþjónusta hefur blómstrað þrátt fyrir faraldurinn og margt verið í boði af hálfu ferðaþjónustufyrirtækja í byggðarlaginu. Listafólk hefur auðgað mannlíf fyrir heimamenn og aðra gesti og þá hafa framleiðendur matvæla í byggðarlaginu kynnt vörur sínar heima og á Matarmóti Austurlands. Húsbyggingar og fegrun umhverfis hafa verið áberandi á árinu. Erlendir íbúar á Borgarfirði hafa sótt íslenskunámskeið á vegum Austurbrúar af kappi og hafa nemendur verið um 20 alls. Nú sér fyrir endann á endurbótum á Borgarfjarðarvegi og í lok árs 2021 var einungis eftir um 15 km. óklæddur vegkafli á Héraði. Samstarf verkefnisstjóra við Borgfirðinga, styrkþega, verkefnisstjórn Betri Borgarfjarðar, sveitarstjórn Borgarfjarðarhrepps og Múlapings og heimastjórn Borgarfjarðar hefur nú sem fyrr verið einstaklega góð. Flestir styrkþegar hafa gert sitt besta í skrýtnum aðstæðum til að láta verkefnin sín ganga upp og þrátt fyrir allt hafa flest markmið náð framgangi og blómstrað á árinu.

Betri Bakkafjörður

Verkefnið Betri Bakkafjörður hóf þátttöku sína í verkefninu Brothættar byggðir um mitt ár 2019. Á þeim tveimur og hálfu ári sem verkefnið Betri Bakkafjörður hefur staðið yfir hafa margir jákvæðir þættir sem styðja verkefnisáætlun Betri Bakkafjarðar orðið til þess að byggðin við Bakkaflóa hefur styrkst. Þar má nefna að fiskvinnsla er rekin af tveimur fyrirtækjum, smábátum hefur fjölgað, gisting og veitingaaðstaða er fyrir hendi á staðnum og rekin af auknum krafti. Þá hafa opinberir sjóðir komið að ýmsum málum s.s. átaki Orkusjóðs og Orkuseturs í orkusparandi aðgerðum í samstarfi við Brothættar byggðir. Uppbygging á Hafnartanganum upp af gömlu höfninni er eitt af þeim verkefnum sem farið var af stað með á árinu 2020 og hélt sú vinna áfram á árinu. En verkefnið sem ber heitið Hafnartangi á Bakkafirði-áningarstaður við ysta haf hlaut m.a. styrk úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða að upphæð 30 milljónir króna og hefur einnig hlotið styrk frá Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar. Þá hafa íbúar og fyrirtæki gert átak í umhirðu húsa og umhverfis, auk þess að starfa að fleiri frumkvæðisverkefnum. Samgöngur hafa lagast verulega með bundnu slitlagi á Langanesströnd (við Bakkafjörð) og vantar nú aðeins uppbyggingu og slitlag á vegi yfir Brekknaheiði til að tengja byggðakjarnana í Langanesbyggð saman. Bættar vegasamgöngur hafa miklu máli skipt fyrir sveitarfélagið og svæðið í heild, auk þess að treysta byggð á Norðausturhorni landsins.

Sterkar Strandir

Verkefnið hófst formlega með íbúafundi í júní 2020. Árið 2020 var óvanalegt ár til að hefja verkefni af þessu tagi, en

jákvætt að meira fjármagn var til úthlutunar úr Frumkvæðissjóði, auk þess fór fram sérstök úthlutun úr Öndvegissjóði Brothættra byggða. Ástæða þessa var sérstakt fjárfestingaráttak stjórnvalda vegna COVID-19. Því hefur ekkert verkefni haft jafn mikla fjármuni og Sterkar Strandir til úthlutunar við upphaf verkefnisins, en á móti kemur að vegna þeirra flóknu aðstæðna sem upp hafa komið sökum heimsfaraldurs fékk verkefnið í upphafi ekki þann slagkraft og samhljóm innan samfélagsins og ætla hefði mátt að það hefði fengið í árferði án samkomutakmarkana. Segja má að verkefnið sé nú að komast af stað með nokkrum þunga. Íbúar eru stöðugt betur að átta sig á þeim tækifærum sem í verkefninu felast og aukinn kraftur er að færast í verkefnið að mati verkefnisstjóra. Fjölmargir hafa farið af stað með frumkvæðisverkefni og hlotið til þess stuðning úr Frumkvæðissjóði Sterkra stranda og gróska er mikil.

Unnið að endurbótum húsa á Bakkafirði með aðkomu Orkuseturs

2. MARKMIÐ OG TILGANGUR

Aðalmarkmið verkefnisins Brothættra byggða er að stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins. Undirmerkið verkefnisins eru þessi:

- Að auka viðnámsþrótt brothættra byggðarlaga gegn hnignun svo sem fólksfækkun, skekktri aldursdreifingu og áföllum í atvinnulífi.
- Að virkja frumkvæði og samtakamátt íbúa og auka vitund þeirra um eigin þátt í þróun samfélagsins.
- Að gefa íbúum kost á að taka þátt í forgangsörðun málefna.
- Að stilla saman strengi ríkis, sveitarfélags, opinberra stofnana, atvinnulífs og íbúa í ákvörðunum sem varða viðkomandi byggðarlag.
- Að nýta verkefnið til að vekja athygli á viðfangsefnum sem eiga við í fleiru en einu byggðarlagi og leita lausna á þeim í samstarfi við stjórnvöld og aðra hagsmunaaðila.

Svo sem sjá má á undirmerkiðunum er lykilatriði að fá fram skoðanir íbúanna sjálfra á framtíðarmöguleikum heimabyggðarinnar og leita lausna á þeirra forsendum í samvinnu við ríkisvaldið, landshlutasamtök, atvinnuþróunarfélög, sveitarfélagið, brottflutta íbúa og aðra hagaðila.

Fulltrúar Byggðastofnunar í heimsókn á Borgarfirði eystri

3. VERKEFNISLÝSING

Verkefnið er framkvæmt í fjórum áföngum: undirbúningi, íbúðþingi og mótun verkefnisáætlunar, framkvæmda-
áfanga og lokaáfanga verkefnis. Verkefnið byggir á samtali og samstarfi við íbúa í þátttökubýggðarlögunum. Einnig
á valdeflingu samfélagsins með því að ýta undir áhuga íbúa og samstöðu varðandi framfaramál í samfélaginu.
Hlutverk Byggðastofnunar í verkefninu er að efla samstöðu hagsmunaaðila, að stjórnvöldum meðtöldum, um að
vinna að framfaramálum er varða hvert byggðarlag. Enn fremur að veita verkefnisstyrki til frumkvæðisverkefna í
byggðarlögunum.

Verkefnið hlýtur nýtt heiti í hverju byggðarlagi fyrir sig og í flestum tilvikum hafa íbúarnir sjálfir valið heitin með
tillögum og atkvæðagreiðslu um þær. Heitin bera í sér bjartsýni og kjark, sem vegur upp á móti brothættu heiti
heilðarverkefnisins.

Byggðastofnun hefur um það ákveðnar væntingar að byggðarlög sem lokið hafa formlegri þátttöku í verkefninu
njóti áframhaldandi athygli og stuðnings stjórnvalda næstu ár þar á eftir. Einnig að verklagið nýtist íbúum og
viðkomandi sveitarfélögum og landshlutasamtökum/atvinnuþróunarfélagi áframhaldandi vinnu að framfaramálum
byggðarlagsins.

Verkefnisstjórn

Verkefnisstjórn er sett á fót í hverju þátttökubýggðarlagi.

Í henni eiga sæti fulltrúar Byggðastofnunar, viðkomandi
sveitarfélags, landshlutasamtaka og atvinnu-
þróunarfélags ásamt fulltrúum íbúa sem að jafnaði eru
tveir. Dæmi eru þó um fleiri fulltrúa íbúa. Verkefnisstjórn
fundar reglubundið ýmist með fjarfundasniði eða
í þátttökubýggðarlagi. Eitt mikilvægasta hlutverk
verkefnisstjórnar í hverju þátttökubýggðarlagi er að móta
verkefnisáætlun og tryggja að henni sé fylgt, auk þess
að móta stefnu varðandi kynningu á verkefninu fyrir
viðkomandi byggðarlag.

Fundur í verkefnisstjórn Allra vatna til Dýrafjarðar

Verkefnisstjórar fundar í nýju húsnæði Byggðastofnunar

Íbúafundur á Bakkafirði

Íbúafundur í Árneshreppi

Verkefnisstjóri

Í hverju byggðarlagi er starfandi verkefnisstjóri, ýmist í hlutastarfi eða fullu starfi, eftir því sem aðstæður bjóða upp á og samkomulag er um. Það ræðst meðal annars af landfræðilegri stöðu og hvort hægt er að samnýta krafta verkefnisstjóra í fleiri en einu byggðarlagi. Verkefnisstjóri starfar í umboði verkefnisstjórnar. Verkefnisstjóri skilar framvinduskýrslu um verkefnið árlega til Byggðastofnunar.

Íbúáping

Í upphafi nýs verkefnis er haldið tveggja daga íbúáping þar sem staða byggðarinnar er rædd og leitað leiða til umbóta. Á íbúápinginu leggja íbúarnir sjálfir til umræðuefni og raða viðfangsefnunum eftir mikilvægi. Umsjón íbúápinga hefur verið í höndum ráðgjafafyrirtækisins Ildis og verkefnisstjóra ásamt verkefnisstjórnnum í hverju þátttökubýggðarlagi. Stefnumótun með framtíðarsýn og markmiðum fyrir byggðarlagið byggir annars vegar á niðurstöðum íbúápingis og hins vegar á sérstakri stöðugreiningu sem unnin er fyrir byggðarlagið af verkefnisstjóra og verkefnisstjórn. Stefnumótunin/verkefnisáætlun er kynnt á íbúafundi og borin upp til samþykktar. Hvert markmið sem sameinast hefur verið um er brotið niður í fjölmörg starfsmarkmið sem unnið er að á verkefnistímabilinu.

Íbúafundir

Íbúafundir eru haldnir árlega þar sem farið er yfir stöðu verkefnisins og skapaður umræðuvettvangur um framvindu starfsmarkmiða og einstaka verkefna. Þess er gætt að íbúar séu upplýstir um hvernig skilaboð íbúápingisins í upphafi eru höfð til hliðsjónar og hvernig

málefnum er fylgt eftir. Verkefnisstjórn hefur m.a. því hlutverki að gegna að kynna áherslur íbúa í hverju þáttökubýggðarlagi fyrir ríkisvaldi og stofnunum.

Frumkvæðisstyrkir

Á hverju ári er frumkvæðisstyrkjum úthlutað til hvers þáttökubýggðarlags. Byggðastofnun hefur gefið út leiðbeiningar vegna úthlutunar styrkja í viðauka við verkefnis lýsingu. Verkefnisstjórn ber ábyrgð á úthlutun styrkja til verkefna í hverju byggðarlagi. Verkefnisstjórn og verkefnisstjóri annast úthlutun styrkja.

Styrkir á árinu 2021 voru samkvæmt fjárhagsáætlun samtals sjö milljónir króna fyrir hvert þáttökubýggðarlag, samtals 42 milljónir króna. Dæmi eru um að verkefni hafi fallið niður og styrkjum skilað, sú upphæð bætist þá við styrkjaúthlutun næsta árs í því byggðarlagi sem við á.

Fullyrða má að styrkirnir hafi haft hvetjandi áhrif í samfélögunum. Mörg verkefni hafa ýmist sótt í sig veðrið, eða jafnvel hafist í kjölfar styrkumsóknar. Yfirlit yfir styrkt verkefni má sjá í umfjöllun í köflum um einstök byggðarlög.

Hluti verkefnisstjórnar fær sér pylsu í Grimsey

Í síldarverksmiðjunni í Djúpavík, Héðinn Ásbjörnsson segir frá

Auður Vala Gunnarsdóttir með framleiðsluvörur á Borgarfirði eystri

4. ÞÁTTTÖKUBYGGÐARLÖG

Samtals tólf byggðarlög hafa tekið þátt í verkefninu Brothættar byggðir frá því að það hóf göngu sína árið 2012. Í eftirfarandi töflu má sjá yfirlit yfir þátttökubyggðarlögin, heiti verkefna og stöðu hvers verkefnis:

Byggðarlag	Heiti verkefnis	Staða
Raufarhöfn	<i>Raufarhöfn og framtíðin</i>	Hefur lokið þátttöku
Breiðdalur	<i>Breiðdælingar móta framtíðina</i>	Hefur lokið þátttöku
Skaftárhreppur	<i>Skaftárhreppur til framtíðar</i>	Hefur lokið þátttöku
Bíldudalur	<i>Bíldudalur – samtal um framtíðina</i>	Hefur lokið þátttöku
Hrísey	<i>Hrísey – perla Eyjafjarðar</i>	Hefur lokið þátttöku
Öxarfjarðarhérað	<i>Öxarfjörður í sókn</i>	Hefur lokið þátttöku
Grímsey ¹	<i>Glæðum Grímsey</i>	Framkvæmdaáfangi
Árneshreppur ²	<i>Áfram Árneshreppur</i>	Framkvæmdaáfangi
Þingeyri og dreifbýli við Dýrafjörð	<i>Öll vötn til Dýrafjarðar</i>	Framkvæmdaáfangi
Borgarfjörður eystri	<i>Betri Borgarfjörður</i>	Framkvæmdaáfangi
Bakkafjörður	<i>Betri Bakkafjörður</i>	Framkvæmdaáfangi
Strandabyggð	<i>Sterkar Strandir</i>	Framkvæmdaáfangi

1 Ríkisstjórn samþykkti í apríl 2021 að leggja til að verkefnið yrði framlengt til loka árs 2022.

2 Ríkisstjórn samþykkti í apríl 2021 að leggja til að verkefnið yrði framlengt til loka árs 2022.

Á árinu 2021 voru samtals sex byggðarlög þátttakendur í verkefninu og verða hverju þeirra gerð skil hér á eftir.

GLÆÐUM GRÍMSEY

Verkefnið Glæðum Grímsey hóf göngu sína árið 2016 með íbúáþingi í byrjun maí eftir undirbúningsvinnu frá árinu 2015.

Á grundvelli samantektar frá íbúáþingi voru sett fram þrjú meginmarkmið og samtals 33 starfsmarkmið. Á íbúafundi í febrúar 2019 voru starfsmarkmiðin endurskoðuð og þeim fjölgað í 42. Verkefnið var í lokaáfangi á árinu 2020 eftir að hafa verið framlengt um eitt ár. Til stóð að verkefninu lyki formlega í árslok 2020 en stjórnvöld óskuðu eftir því við Byggðastofnun að verkefnið yrði framlengt til loka árs 2022 og var það gert.

Verkefnisáætlun má sjá [hér](#).

Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Verkefnisstjóri í *Glæðum Grímsey* er Arna Björg Bjarnadóttir, en hún tók við verkefnisstjórn um mitt sumar 2021. Ekki var formlegur verkefnisstóri í starfi á fyrri hluta ársins en fráfarandi verkefnisstjóri, Karen Nótt Halldórsdóttir, var eyjarskeggjum og verkefnisstjórn innan handar með að leysa mál sem upp komu og við skipulagningu íbúafundar.

Verkefnisstjórn skipa eftirfarandi:

Halla Björk Reynisdóttir, Akureyrarbæ

Gunnar Gíslason, SSNE/Akureyrarbæ

Anna Lind Björnsdóttir, SSNE

Karen Nótt Halldórsdóttir, fulltrúi íbúa

Jóhannes Henningsson, fulltrúi íbúa

Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun

Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun

Mat á stöðu starfsmarkmiða

Í viðauka I má sjá framvindu starfsmarkmiða að mati verkefnisstjóra í árslok 2021.

Styrkt verkefni

Verkefnisstjórn ákvað að auglýst yrði eftir styrkumsóknum í Frumkvæðissjóð Glæðum Grímseyjar fyrir árin 2021 og 2022 í einu lagi. Því var auglýst eftir styrkumsóknum í október og rann umsóknarfrestur út þann 24. nóvember 2021. Styrkfé var úthlutað til frumkvæðisverkefna í janúar 2022. Að óbreyttu er gert ráð fyrir að þetta sé síðasta úthlutun úr verkefninu Glæðum Grímsey. Samtals bárust tólf umsóknir í Frumkvæðissjóð að þessu sinni og hlutu allar styrk. Alls nam styrkfjárhæðin samtals 16.430.000. Heildarfjárhæð umsókna nam samtals kr. 23.300.000. Styrkt verkefni og styrkuppghæðir má sjá í eftirfarandi töflu:

Nafn verkefnis	Styrkhafi	Lýsing á verkefni	Styrkuppghæð
Photographing Grímsey	Einar Guðmann	Framleiðsla þriggja þátta á ensku sem vekja sérstaka athygli á Grímsey sem áfangastað fyrir landslags- og náttúruljósmyndara.	800.000
Vörulína fyrir Grímsey	Gyða Henningsdóttir	Þróun vörulínu minjagripa og ljósmynda sem draga fram einkenni og sérstöðu Grímseyjar.	700.000
Gólfefnaskipti Básavík	Básavík ehf.	Endurnýjun gólfefnis á gistiheimilinu Bása.	300.000

Menntabúðir við heimskautsbaug	Hallgerður Gunnarsdóttir	Fjölgun gesta í eygni með fjölbreyttum námskeiðum á sviði menntunar og lista í fallegri náttúru eyjarinnar.	1.000.000
Bætt þjónusta við ferðamenn í Grímsey	Muninn ehf.	Aukið og bætt framboð á afþreyingu fyrir ferðamenn og íbúa í Grímsey.	2.800.000
Orkuskipti í Grímsey, uppl. og fræðsla	Vistorka ehf.	Miðlun upplýsinga um árangur orkusparnaðar- og orkuskiptaaðgerða sem eru yfirstandandi.	800.000
Ábyrg eyjaferðaþjónusta	Háskólinn á Hólum, Laufey Haraldsdóttir	Stöðumat og rannsókn á hvernig ábyrg eyjaferðaþjónusta geti þjónað hagsmunum og framtíðarsýn íbúa.	1.800.000
Sumarsólstöður í Grímsey	Kvenfélagið Baugur	Framkvæmd árlegrar bæjarhátíðar í tilefni af sumarstólstöðum.	600.000
Grímsey design	Mayflor Perez Cajés	Þróun og markaðssetning vörulínu Grímsey Design. M.a. nýting á svartfuglseggjum til listsköpunar.	800.000
Starfs- og vinnuaðstaða Kvenfél. Baugur	Kvenfélagið Baugur	Húsnæði í leikskólanum í Múla umbreytt í skrifstofuaðstöðu með aðstöðu til að sinna m.a. störfum óháð staðsetningu.	1.600.000
Menningar- miðstöð, hönnun og uppbygging	Hellugjögur	Umbreyting á gömlum stríðsbragga og húsum honum sambyggðum í fjölnota menningarhús.	4.630.000
Hreinsunarátak	Vélaverkstæði Sigurðar Bjarnasonar	Flokkun og flutningur á brotajárni, rusli og spilliefnum úr eyju upp á fastalandið.	600.000
			Samtals kr. 16.430.000

Fundir

Verkefnisstjórn fundaði nokkrum sinnum í fjarfundi. Verkefnisstjórn hélt íbúafund í maí. Verkefnisstjóri hélt íbúafund 21. október.

Úr samantekt verkefnisstjóra:

Verkefnisstjóri aðstoðaði frumkvöðla við umsóknir í ýmsa sjóði og náðist þar umtalsverður árangur þó ekki hlytu allar umsóknir brautargengi. Þess ber að geta að annar af tveimur styrkjum sem hlutu brautargengi í Framkvæmdasjóði Ferðamannastaða á Norðurlandi eystra var veittur til Grímseyjar, en aðeins fór 3% af styrkveitingum til styrkhafa á Norðurlandi eystra.

Starf verkefnisstjóra og fundahöld á haustmánuðum lituðust mjög af því að Miðgarðakirkja brann 21. september en íbúar ákváðu strax að ný kirkja skyldi rísa. Verkefnisstjóri tók að sér að halda utan um þau mál í hlutastarfi á mótí verkefnisstjórarstarfi fyrir Glæðum Grímsey.

Verkefnisstjóri lagði áherslu á að koma á persónulegu samtali við íbúa. Hann fór ófáar ferðir til Grímseyjar, sem hann telur hafa skipt miklu máli í upphafi verkefnisins. Frumkvæði og kraftur er svo sannarlega til staðar hjá íbúum og þeir sækjast eftir atvinnuráðgjöf og handleiðslu. Samtakamáttur Grímseyinga kom í ljós við bruna Miðgarðakirkju. Grímseyingar komu saman í félagsheimilinu Múla kvöldið eftir að kirkjan brann og ákváðu þá strax að reisa nýja kirkju. Sú ákvörðun staðfestir að Grímseyingar hafa trú á framtíð eyjarinnar og vilja byggja hana upp. Það sama kom út úr viðtölum, sem fulltrúar sveitarfélagsins tóku við alla lögráða íbúa eyjarinnar 2018.

Sjávarútvegur er nauðsynleg forsenda byggðar í eyjunni, og í því samhengi þarf hið opinbera að finna leiðir til að auðvelda nýliðun. Til staðar eru tækifæri til að skapa meiri verðmæti úr sjávarfangi og fjölga þannig störfum, en nú fer fiskurinn beint á markað. Einnig hefur verið rætt um mögulega framleiðslu á öðrum afurðum úr matarkistu Grímseyjar. Ferðaþjónusta er önnur mikilvægasta atvinnugreinin í eyjunni og tækifæri til vaxtar eru mikil. Nauðsynlegt er þó að byggja upp innviði hennar s.s. með því að bæta samgöngur, þ.e. að fá nýja ferju og fjölga flugferðum yfir sumartímann (yfirvetrartímann erflogið 3x í viku en yfir sumartímann 2x í viku). Þá eru forsendur fyrir fjölgun gistirýma fyrir ferðamenn og uppbyggingu á aukinni afþreyingu. Þá vantar sárlega gístaðstöðu fyrir starfsfólk í ferðaþjónustu. Verkefnisstjóri telur afar mikilvægt að Grímsey njóti handleiðslu næstu árin við uppbyggingu atvinnulífs og samfélags, sem og að koma hagsmunamálum á framfæri til viðeigandi aðila.

Úr Grímseyjarhöfn - farþegaskip lónar utan hafnarinnar

ÁFRAM ÁRNESHREPPUR

Verkefnið Áfram Árneshreppur hóf göngu sína árið 2017 og er nú í framkvæmdaáfangi Brothættra byggða. Íbúaping var haldið í júní 2017, þar settu íbúar fram markmið og áætlun var gerð um fyrstu skref í verkefninu. Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn hafa unnið eftir þeirri verkefnisáætlun í höfuðdráttum en jafnframt brugðist við aðstæðum sem upp hafa komið jafnóðum. Undanfarna áratugi hefur íbúum fækkað jafnt og þétt í Árneshreppi. Íbúafjöldinn varð mestur á stríðsárunum, þá bjuggu á sjötta hundruð í hreppnum, en nú eru þar aðeins 42 einstaklingar með lögheimili m.v. 1. desember 2021. Á verkefnistíma Áfram Árneshreppur hefur íbúafjöldinn nokkuð staðið í stað. Nánari umfjöllun um breytingar á íbúafjölda má sjá í kafla 5. Verkefnisáætlun má sjá [hér](#).

Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Verkefnisstjóri Áfram Árneshreppur er Skúli Gautason.

Verkefnisstjórn skipa eftirfarandi:

Arinbjörn Bernharðsson, fulltrúi íbúa, formaður stjórnar

Eva Sigurbjörnsdóttir, oddviti Árneshrepps

Aðalsteinn Óskarsson, fulltrúi Fjórðungssambands Vestfirðinga

Lína Björg Tryggvadóttir (jan. – nóv.), Agnes Arnardóttir (des.),

fulltrúar Vestfjarðastofu

Kristmundur Kristmundsson, fulltrúi íbúa

Linda Guðmundsdóttir, fulltrúi íbúa

Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun

Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun

Gistiaðstaða Urðartinds í Norðurfirði

Mat á stöðu starfsmarkmiða

Í viðauka II má sjá framvindu starfsmarkmiða að mati verkefnisstjóra í árslok 2021.

Styrkt verkefni

Veittir voru styrkir til 16 fjölbreyttra verkefna úr Frumkvæðissjóði Áfram Árneshreppur og nam styrkfjárhæð til úthlutunar alls kr. 8.000.000. Hluti af upphæðinni er tilkominn vegna endurúthlutunar fjármuna sem ekki nýttust í úthlutun fyrra árs. Heildarfjárhæð umsókna nam kr. 37.212.747. Sjá má yfirlit yfir styrkt verkefni í eftirfarandi töflu:

Nafn verkefnis	Styrkhafi	Lýsing á verkefni	Styrkupp hæð
Klettaklifur	Íslenski Alpaklúbburinn	Bæta við fleiri klifurleiðum á klettaklifursvæði í Norðurfirði.	400.000
Hreinlætis- aðstaða í Ófeigsfirði	Margrét Ólöf Eggertsdóttir	Endurnýjuð og bætt hreinlætisaðstaða fyrir ferðamenn.	330.000
Tækjakaup og kaffiaðstaða	Verzlunarfjelaug Árneshrepps	Endurnýjun á frysti og húsgögnum í kaffiaðstöðu.	300.000
Smávirðingun	Háireki	Undirbúningur smávirðingunar í Ófeigsfirði.	800.000
Rafmagn á tjaldsvæði	Urðartindur	Uppsetning á rafmagnstenglum á tjaldsvæði fyrir ferðamenn.	400.000
Baskasetur	Hótel Djúpavík	Undirbúningsvinna vegna styrkumsóknar í Evrópusjóð fyrir menningar- og sögutengda sýningu.	800.000
Gamla sláturhúsið	Jón Gunnar Gunnsteinsson	Viðhald á þaki á Gamla sláturhúsinu í Norðurfirði sem nú hýsir gistiheimili.	750.000
The Factory	Hótel Djúpavík	Styrkur til uppsetningar á myndlistarsýningu.	250.000
Kayakleiga	Hótel Djúpavík	Hönnun og undirbúningur afþreyingarmöguleika fyrir ferðamenn, kayakleiga.	470.000
Jógasetur á Renniverk- stæðinu	Kristjana María Svarfdal Ásbjörnsdóttir	Framhald undirbúnings fyrir opnun jógaseturs m.t.t. standsetningar á húsnæði.	400.000
Fræðasetur í Finnbogastaða- skóla	Ómar Bjarki Smárason	Þróun hugmynda um nýtingu Finnbogastaðaskóla sem fræðaseturs.	500.000
Krossneslaug	UMF. Leifur heppni	Viðgerðir á aðstöðu við Krossneslaug. Frágangur sturtuklefa.	300.000
Tækjakaup	Egill Steinar Kristjánsson	Tækjakaup til búskapar og múrverks. Með verkefninu er stutt við nýliðun bænda og blandaðan búskap.	1.000.000
Söguskilti við Krossneslaug	UMF. Leifur heppni	Hönnun og uppsetning skiltis sem rekur sögu sund- og baðstaðarins.	300.000

Víkursveit	Hilmar Vilberg Gylfason og Linda Guðmunds- dóttir	Upptökur á lagi um Árneshrepp.	250.000
Virtual Reality	Thomas Elguezabal	Myndefni úr Árneshreppi sett upp í sýndarveruleika.	750.000
			Samtals kr. 8.000.000

Fundir

Verkefnisstjórn hélt sjö fundi á árinu, 7. janúar, 8. mars, 7. apríl, 15. apríl, 6. ágúst, 10. ágúst og 19. nóvember, auk samráðsfundar 29. janúar og fundar með ungu fólki úr Árneshreppi 19. janúar og fundar með samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra 10. maí. Verkefnisstjóri átti fund með forsætisráðherra 17. ágúst og stýrihópi Stjórnarráðsins um byggðamál 4. október. Auk þess fundaði undirbúningshópur vegna styrkveitinga Áfram Árneshrepps tvisvar, 9. og 10. júní, en formleg úthlutun fór fram í Árneshreppi 1. júlí. Íbúafundur var haldinn í félagsheimilinu í Trékyllisvík 11. ágúst. Nokkuð góð þátttaka var á honum og í lok fundar sköpuðust áhugaverðar og einlægar umræður um eftirköst deilna um Hvalárvirkjun. Auk þessara funda hafa verið haldnir mánaðarlegir fjarfundir með öðrum verkefnisstjórum Brothættra byggða um land allt. Staðfundur verkefnisstjóra í Brothættum byggðum og sambærilegum byggðapróunarverkefnum var haldinn á Sauðárkróki 12. og 13. október.

Úr samantekt verkefnisstjóra:

Fjöldi þeirra sem eiga lögheimili í hreppnum hefur nokkurn veginn staðið í stað en þeim sem eiga þar búsetu allt árið fækkar smám saman. Þó eru nokkrir nýbúar sem kjósa að dvelja allt árið í Árneshreppi. Helst eru það fólk sem stundar fjarvinnu, og stundar jafnvel vinnu í öðrum löndum frá Árneshreppi. Sauðfjár búskapur er kjölfestan í heilsársbúsetu í Árneshreppi. Það þarf að auðvelda nýliðun í sauðfjárrækt. Um þessar mundir er fólk að reyna að hefja sauðfjár búskap í hreppnum og það er augljóst að það þarf að einfalda regluverk og auka stuðning við þá sem vilja hefja búskap. Einnig mætti gera búskap fýsilegri með veiðiheimildum fyrir þá sem vilja stunda útgerð með búskapnum eins og gert hefur verið frá landnámi. Komið hafa fram ágætari hugmyndir um að gera átak í að kynna Árneshrepp betur sem hreint og sjúkdómalaust sauðfjárhérað, jafnvel gera samninga við eitt eða tvö hágæða veitingahús í Reykjavík eða erlendis um að nýta kjöt úr hreppnum með þessum formerkjum.

Ferðapjónusta í Árneshreppi hefur verið að aukast og getur aukist enn með fjölgun gistirýma og afþreyingarmöguleika. Afþreyingarmöguleikum fer fjölgandi og þjónustustig hækkar. Möguleikar eru á því að nýta húsnæði sem stendur autt fyrir stafræna flakkara og aðra sem geta unnið störf án staðsetningar. Í þessu er fólgin fljótlegasta leiðin til að snúa fólksfækkun við. Til að þetta geti blómstrað þarf að tryggja hnökralaus netsamskipti með ljósleiðara. Fólk sem hefur valið slík störf hefur verið boðið velkomið og því standa til boða ýmis störf, t.d. aðstoð við búskap og umönnunarstörf. Það er áriðandi að fjármagn til styrkveitinga í Brothættum byggðum sé ekki skert. Þó tel ég eðlilegt að nokkuð mið sé tekið af fjölda íbúa í viðkomandi byggðarlagi við skiptingu pottsins. Til að verkefnið fái aukið vægi þarf það að byggðarlag sé tekið inn í Brothættar byggðir að fá einhverskonar stjórnsýslulega stöðu þvert á ráðuneyti. Þannig mætti hugsa sér að ef tvö verkefni væru lögð að jöfnu hefði það verkefni forgang sem væri í Brothættum byggðum.

ÖLL VÖTN TIL DÝRAFJARÐAR

Undirbúningur að verkefninu Öll vötn til Dýrafjarðar hófst árið 2017. Íbúaping var haldið í mars 2018 þar sem lagðar voru línur um markmið og framkvæmd verkefnisins. Verkefnið er nú í framkvæmdaáfangi Brothættra byggða. Á síðari hluta árs 2021 óskaði Ísafjarðarbær eftir því að verkefnið yrði framlengt um eitt ár og varð Byggðastofnun við þeirri beiðni. Gert er ráð fyrir að verkefninu ljúki í árslok 2022. Verkefnisáætlun má sjá [hér](#).

Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Verkefnisstjóri *Allra vatna til Dýrafjarðar* er Agnes Arnardóttir.

Verkefnisstjórn skipa eftirfarandi:

Aðalsteinn Óskarsson, fulltrúi Fjórðungssambands Vestfirðinga

Arna Lára Jónsdóttir, fulltrúi Ísafjarðarbæjar

Lína Björg Tryggvadóttir, (jan. – nóv.), Sigurður Líndal Þórisson (des.), fulltrúar Vestfjarðastofu

Erna Höskuldsdóttir, fulltrúi íbúa

Guðmundur Ólafsson, fulltrúi íbúa

Guðrún Dögg Gunnarsdóttir, fulltrúi íbúa

Sigmundur F. Þórðarson, fram til apríl 2021, fulltrúi íbúa

Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun

Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun

Mat á stöðu starfsmarkmiða

Í viðauka III má sjá framvindu starfsmarkmiða að mati verkefnisstjóra í árslok 2021

Styrkt verkefni

Auglýst var eftir umsóknum til frumkvæðisverkefna í apríl. Til úthlutunar voru 7.770.000. Alls bárust nítján umsóknir og heildarupphæð umsókna um styrki nam rúmlega 24 milljónum króna. Heildarumfang verkefna var um 44,7 milljónir. Allt voru þetta umsóknir sem vísuðu til markmiða í verkefninu Öll vötn til Dýrafjarðar. Stjórn ÖvD samþykkti að veita að þessu sinni styrk til samtals þrettán fjölbreyttra verkefna. Sjá má upplýsingar um styrkt verkefni úr Frumkvæðissjóði Allra vatna til Dýrafjarðar í eftirfarandi töflu:

Nafn verkefnis	Styrkhafi	Lýsing á verkefni	Styrkupphæð
Startup Westfjords	Blábankinn	Nýsköpunarhraðall fyrir hópa í streitulausu umhverfi til að einbeita sér að nýsköpunarverkefnum með aðstoð fagfólks.	820.000
Viðskiptaáætlun fyrir ferðaþjónustu í Brekkudal	Guðrún Steinþórsdóttir	Viðskiptaáætlun vegna Urban gistingar í smáhýsum sem falla inn í umhverfið í Brekkudal.	400.000
Viðskiptaáætlun bakarí	Iwona Motycka	Viðskiptaáætlun vegna stofnunar bakarís á Þingeyri.	400.000
Danish Weekend in Þingeyri	Janne Kristensen	Dönsk hátíð þar sem ýmis afþreying verður í boði fyrir unga sem aldna.	300.000
Upptökuver Kómedíu-leikhússins	Kómedíu-leikhúsið	Kaup á búnaði og uppsetning á upptökuveri fyrir hljóðbækur og hlaðvarpsþætti á Þingeyri.	800.000
Í garðinum hjá Láru	Lára Dagbjört Halldórsdóttir	Árleg tónlistarhátíð, röð tónleika með landsþekktu tónlistarfólki. Einnig tækifæri fyrir upprennandi tónlistarfólk í byggðarlaginu.	900.000
List í Alviðru	Listakisi	Þema: Milli fjalls og fjöru. Samvinna listamanna, stuðlað að umhverfislist og unnið að listsköpun á svæði þar sem áður var búfjárræktun og ferðaþjónusta.	800.000
Útilistaverk á gömlu smiðjuna á Þingeyri	Marsibil G. Kristjánsdóttir	Myndskreyting á gaflí gömlu smiðjunnar á Þingeyri.	350.000

Finndu mig í fjöru - Náttúrustígur	Óttar Freyr Gíslason	Hugmyndavinna um skilgreindan náttúrustíg, uppsetning upplýsingaskiltis við upphaf stígsins.	500.000
Trúnó -Tónlistarsmiðja fyrir börn	Pétur Albert Sigurðsson	Tónlistarsmiðja fyrir börn þar sem þeim gefst kostur á að kynna ólíkum hljóðfærum og tónlistarsköpun.	400.000
Ný vefsíða fyrir Þingeyri	Sigmundur F. Þórðarson	Endurhönnun á Þingeyrarvefnum til að kynna Þingeyri og Dýrafjörð betur og þá afþreyingarmöguleika sem í boði eru.	400.000
Tilraunaveiðar á krabba í Dýrafirði	Sæverk ehf.	Tilraunaveiðar á grjótkrabba og öðrum krabbategundum í Dýrafirði.	1.000.000
Frumkvöðla- svæði for kids	Westfjords Residency/ Simbahöllin	Uppsetning og hönnun svæðis í kringum Tankinn þar sem börn geta fundið sköpunarþörf sinni farveg á fjölbreyttan hátt.	700.000
			Samtals kr. 7.770.000

Fundir

Fundir verkefnisstjórnar voru samtals átta á árinu 2021, bæði með allri verkefnisstjórninni svo og með undirbúningsnefnd stjórnar vegna styrkúthlutunar. Stjórnin átti góðan staðfund í desember þar sem farið var vel yfir stöðu verkefna, bæði þau sem tengjast markmiðum í verkefnisáætlun sem og styrktra verkefna. Þar var m.a. rætt um stöðu verkefnisins ásamt því hvernig nýta mætti sem best tímann í verkefninu þar sem verkefnið hefur fengið framlengingu út árið 2022.

Íbúafundur var haldinn 7. júní eftir fjórar frestanir vegna samkomutakmarkana. Beðið var færís þegar afléttingar samkomutakmarkana voru tilkynntar og íbúafundur boðaður sem þurfti síðan að afboða nokkrum dögum síðar vegna breyttrar stöðu vegna faraldursins. Verkefnisstjóri hefur setið fjöldann allan af fundum utan við stjórnarfundi, sem tengjast styrkumsóknum, ýmsa aðstoð við fyrirtæki og íbúa. Mánaðarlegir fundir með bæjarstjóra, bæjarritara Ísafjarðarbæjar og formanni íbúasamtakanna ásamt mánaðarlegum fundum með öðrum verkefnisstjórum Brothættra byggða. Einnig var haldinn staðfundur verkefnisstjóra í Brothættum byggðum og skyldum byggðaþróunarverkefnum á Sauðárkróki í október.

Dýrafjörður í desember

Rýnihópsviðtal á Þingeyri - fulltrúar styrktra verkefna

Úr samantekt verkefnisstjóra:

Árið 2021 hefur að mörgu leyti verið óvenjulegt ár og þá sérstaklega vegna áhrifa af COVID-19. Hefur faraldurinn sett mark sitt á verkefnið að einhverju leyti og erfiðlega gekk að halda íbúafund vegna samkomutakmarkana. Mikil óvissa ríkti í samfélaginu og voru endalausar fregnir af stöðu faraldursins og samkomutakmarkanir voru reglulega færðar upp eða niður eftir því hvernig staðan var hverju sinni. Samt sem áður telur verkefnisstjóri að hugur sé í fólki og áhugi fyrir því að halda áfram og klára þau verkefni sem liggja fyrir og hefur verið frestað.

Verkefnisstjóri var mjög sáttur við að hafa náð að halda íbúafund, sérstaklega þar sem enginn slíkur var haldinn árið 2020. Mæting var alveg þokkaleg og skiluðu fundarmenn góðri vinnu. Hugur er í fólki og mikill vilji fyrir því að efla samfélagið og vinna að fjölbreyttu atvinnulífi. Stóru málin eru húsnæðis- og skipulagsmál, mjög mikilvægt er að flýta aðalskipulagsvinnu og deiliskipuleggja lóðir fyrir nýbyggingar. Verkefnisstjóri hefur unnið í þessum málum frá byrjun með dyggri aðstoð íbúasamtakanna. Nú liggur fyrir deiliskipulagsvinna sem kynnt verður íbúunum eftir áramót, þar sem nokkrar lóðir verða tilbúnar til umsóknar. Vonandi verður þetta komið til framkvæmda áður en verkefninu lýkur í ljósi þess að skortur er á húsnæði og það getur staðið atvinnulífi fyrir þrifum.

Verkefnisstjóri hefur átt í miklu og góðu sambandi við íbúana, einnig má segja að áhugi íbúanna sé þó nokkur gagnvart verkefninu að mati hans. Kom það rækilega fram í rýnihópaviðtölunum sem haldin voru í lok ársins. Misjafnt er þó hversu mikið frumkvæði íbúarnir sýna verkefnum sem tengjast markmiðunum, sem þeir settu sér í upphafi. Verkefnisstjóri telur að eitt af hans stærstu verkefnum sé að styðja við íbúana, frumkvöðla og staðbundin fyrirtæki á sem bestan og markvissastan hátt. Miðað við hvað kom út úr rýnihópaviðtölunum hefur honum tekist það verkefni vel og er mjög ánægður með það.

Íbúasamtökin hafa eflst og hefur verkefnisstjóri komið að því verkefni, með því að sitja allastjórnarfundir íbúasamtakanna sem áheyrnarfulltrúi. Aðstoðað við að miðla síðan áfram til sveitarfélagsins þeim málefnum sem tekin eru fyrir hverju sinni.

Stemningin í byggðarlaginu er góð, bjartsýni ríkir í atvinnumálum, sem má kannski að einhverju leyti rekja til uppgangs í fiskeldi á svæðinu. Samt sem áður eru íbúarnir meðvitaðir um það að fjölbreytt atvinnulíf er eitt af forsendum búsetu og fjölbreytni samfélagsins. Að lokum telur verkefnisstjóri mikilvægt að vanda vel til verka og nýta síðasta árið sem allra best, efla samtakamátt íbúanna og vinna saman að áframhaldandi uppbyggingu samfélagsins og atvinnulífsins. Verkefnisstjóri er þokkalega sáttur með framgang verkefnisins en hefði kannski viljað sjá hlutina gerast hraðar. Þegar á heildina er litið hefur verkefnið stuðlað að því að aukið fjármagn hefur komið inn í samfélagið og fjölbreytt aðstoð við íbúana átt sér stað, sem nýst hefur til samfélags- og atvinnuuppbyggingar. Tíminn verður síðan að leiða í ljós hversu mikið kemur út úr verkefni sem þessu.

BETRI BORGARFJÖRÐUR

Verkefnið Betri Borgarfjörður hóf göngu sína síðla árs 2017 og vel sótt íbúaping var haldið í febrúar árið 2018. Þar voru helstu hugðarefni íbúa rædd og stefna verkefnisins grófllega mótuð. Þá voru einnig fulltrúar íbúa í verkefnisstjórn kosnir. Verkefnið var í lokaáfangi Brothættra byggða á árinu. Verkefnisáætlun má sjá [hér](#).

Gamla Kaupfélagið á Borgarfirði eystri tekur stakkaskiptum hjá Blábjörgum ehf

Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Verkefnisstjóri í verkefninu *Betri Borgarfjörður* er Alda Marín Kristinsdóttir.

Verkefnisstjórn skipa eftirfarandi:

Jón Þórðarson, fulltrúi sveitarstjóra Múlapings á Borgarfirði

Stefán Bogi Sveinsson, fulltrúi SSA

Signý Ormarsdóttir, yfirverkefnastjóri hjá Austurbrú

Elísabet Dögg Sveinsdóttir, fulltrúi íbúa

Óttar Már Kárason, fulltrúi íbúa

Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun

Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun

Mat á stöðu starfsmarkmiða

Í viðauka IV má sjá framvindu starfsmarkmiða að mati verkefnisstjóra í árslok 2020.

Styrkt verkefni

Á árinu 2021 voru sjö milljónir til úthlutunar. Alls bárust 22 umsóknir og var heildarfjárhæð sem sótt var um kr. 19.082.249. Heildarkostnaður verkefnanna var áætlaður kr. 33.773.249. Verkefnisstjórn ákvað að styrkja 16 verkefni að þessu sinni. Verkefnin eru fjölbreytt og munu efla ýmsa þætti samfélagsins svo sem m.a. umhverfismál, atvinnulíf og mannlíf. Verkefnin og styrkuppghæð má sjá í eftirfarandi töflu:

Nafn verkefnis	Styrkhafi	Lýsing á verkefni	Styrkuppghæð
Dósavél	Blábjörg og KHB Brugghús	Skapa breiðari grundvöll fyrir sölu á framleiðslu KHB Brugghúss. Með dósavél opnast fleiri möguleikar á sölu á framleiðsluvörum. Þessi lausn er umhverfisvænni en flöskurnar.	1.000.000
Afkomendur Borgarfjarðar	Elsa Katrín Ólafsdóttir	Gerð ljósmyndasería af fólki fæddu og uppöldu á Borgarfirði og/eða því sem hefur sterkar rætur þar. Rétt tæplega 100 ár eru frá því Kjarval teiknaði myndir sem nú eru þekktar sem „Hausarnir hans Kjarvals“ og er ljósmyndaserían innblásin af þeim.	700.000
Hönnun umbúða v. bjórframleiðslu	Blábjörg og KHB Brugghús	Hönnun útlits umbúða fyrir bjórframleiðslu KHB Brugghúss þar sem tengingin við Borgarfjörð er í forgrunni.	600.000
Hótel Nýlundabúðin	Elín Elísabet Einarsdóttir	Verkefnið var framhald frá sumrinu áður þegar sett var á fót Nýlundabúð í Hafnarhólma. Markmiðið var að vekja athygli á lundanum á annan hátt en í fjöldaframleiddum massavís í túristabúðum.	600.000

Sýndarferðalag um gamla Borgarfjarðarhrepp	Hafþór Snjólfur Helgason	Gagnvirkt sýndarferðalag um Borgarfjörð, Víkur og Loðmundarfjörð útbúið. Gagnvirkur grunnur samansettur úr a.m.k. 60 360° loftmyndum sem eru tengdar saman og gerðar aðgengilegar á vef Borgarfjarðar gjaldfrjálst.	500.000
Sýningarröð í Glettu	Guðrún Benónýsdóttir	Þrjár myndlistarsýningar í sýningarrými Glettu í Hafnarhúsinu á Borgarfirði eystri á tímabilinu 17. apríl til loka ágúst 2021. Sýningarröðin hlaut heitið Superstructure.	500.000
Minnkuð matarsóun	Gusa ehf.	Verkefnið fólst í að minnka matarsóun í Búðinni á Borgarfirði. Álagið á Búðinni er breytilegt yfir árið og sveiflur í sölu, sem endar gjarnan með að vörur renna út eða spillast.	500.000
Lagasmíðar á Borgarfirði eystri	Aldís Fjöla Borgfjörð Ásgeirsdóttir	Lagasmíðanámskeið fyrir tónlistarfólk hvaðanæva að. Verkefnið styður við ferðapjónustu á staðnum á jaðartímabilum og vekur athygli á Borgarfirði sem ákjósanlegum stað til lagasmíða og annarrar listsköpunar.	400.000
Kjólsvík	Helgi Hlynur Ásgrímsson	Gerð markaðs- og viðskiptaáætlunar vegna reksturs og uppbyggingar Kjólsvíkurbæjarins sem stendur í eyðivíkinni Kjólsvík.	400.000
Lindarbakki	Já sæll ehf.	Viðburðahald yfir sumarið í Lindarbakka; lifandi tónlist, sögustundir, barnaskemmtun, leiðsögn í samræmi við ósk Elísabetar Sveinsdóttur fyrrum eiganda hússins.	350.000
Skráning muna á Lindarbakka II	Minjasafn Austurlands	Sótt var um áframhaldandi styrk (frá 2020) til að skrá alla muni skemmunnar sem tilheyrir torfbænum Lindarbakka. Þetta er einnig liður í að viðhalda og efla Lindarbakka sem áningarstað ferðamanna.	350.000
Nuddstofa	Elísabet Sveinsdóttir	Kaup á tveimur nuddbekkjum og opnun nuddstofu á Borgarfirði en slík þjónusta var ekki í boði.	320.000
Slóðavél fyrir gönguskíði	UMFB	Kaup á „slóðavél“ til lagningar gönguskíðaspors. Nýttist m.a. ferðapjónustuaðilum sem vinna að uppbyggingu vetrarferðapjónustu í firðinum.	250.000

Waves Project	Kata Sumegi	Hönnun og prentun kynningarefnis fyrir skartgripalínu sem postulínslistakonan Kata Sumegi hannaði. Prentun m.a. Waves-bókarinnar sem sýnir hönnunarferlið og sögu verkefnisins.	250.000
Púttvöllur	Christer Magnusson	Verkefnið er framhald frá 2020. Fjölgun afþreyingarmöguleika á Borgarfirði með lagningu 9 holu púttvallar á lóð við Búðina.	160.000
Innileikvöllur	Lindsey Lee	Bæta leikaðstöðu ungra barna á Borgarfirði með því að útbúa innileiksvæði/barnahorn þar sem hægt er að leika óháð veðráttu og árstíma.	120.000
			Samtals kr. 7.000.000

Að auki er unnið áfram að verkefninu Samfélagsmiðstöðin Fjarðarborg sem hlaut 10.000.000 króna styrk úr Öndvegissjóði Brothættra byggða 2020.

Íbúafundur í Fjarðarborg

Fundir

Verkefnisstjórn fundaði alls fjórum sinnum árið 2021 á eftirtöldum dagsetningum:

Fjarfundur 9. mars. Staðfundur verkefnisstjórnar og íbúafundur 23. mars. Verkefnisstjórn fundaði þá einnig með heimastjórn Borgarfjarðar. Fjarfundur vegna úthlutunar 11. maí. Fjarfundur 29. október. Að auki var fjarfundur í undirbúningshópi vegna úthlutunar 6. maí.

Íbúafundur var sem fyrr segir haldinn 23. mars en taka þurfti tillit til 50 manna samkomutakmarkana sem voru í gildi á

þeim tíma. Mæting á fundinn reyndist 49 gestir og gekk fundurinn afar vel. Þar kynnti verkefnisstjóri stöðu verkefnisins og Tinna Halldórsdóttir hjá greiningarsviði Austurbrúar kynnti niðurstöður íbúakönnunar sem lögð var fyrir í lok febrúar. Listakonurnar Elín Elísabet Einarsdóttir og Rán Flygenring sendu fundargestum rafræna kveðju og frumsýndu stuttmynd sem þær gerðu um verkefni sem þær hlutu styrk fyrir úr Frumkvæðissjóði Betri Borgarfjarðar árið 2020, Nýlundabúðina. Fulltrúar fyrirtækjasviðs Byggðastofnunar kynntu sína þjónustu og síðan gafst íbúum tækifæri á að endurmeta verkefnismarkmiðin. Íbúar voru vel með á nótunum og komu fram nýjar og gagnlegar ábendingar og vísar að verkefnum á þessum fundi.

Úr samantekt verkefnisstjóra:

Heimsvafaldur COVID-19 hefur áfram sett sitt mark á verkefnið eins og árið þar áður hjá Borgfirðingum. Tafir hafa orðið á verkefnum og fyrirtækjarekendur hafa þurft að aðlaga sig að breyttum aðstæðum. Þó hefur gríðarmargt gengið vel og hér er tæpt á því helsta.

Íbúar sendu frá sér ályktun í kjölfar íbúafundar árið 2020 um stöðu sjávarútvegsmála í plássinu. Í henni var óskað úrbóta á þremur atriðum; að Borgarfjörður fengi úthlutað úr sértækum aflaheimildum Byggðastofnunar, að strandveiðikerfinu yrði breytt þannig að heimildir á austanverðu landinu nýttust á besta krókaveiðitíma í landshlutanum og að lokað yrði á togveiðar stærri skipa í „skápnnum“ svokallaða út af Glettinganesi, þ.e. á heimamiðum borgfirska smábáta.

Fulltrúar Betri Borgarfjarðar og fulltrúar heimastjórnar Borgarfjarðar áttu fundi með fulltrúum sjávarútvegsráðuneytisins og atvinnuveganefnd Alþingis á árinu sem síðan leiddi til þess að Kristján Þór Júlíusson, þáverandi sjávarútvegsráðherra skrifaði undir reglugerð um tímabundna lokun skápsins fyrir togveiðum fyrir árið 2021. Öruggt má telja að þessi aðgerð skipti sköpum fyrir borgfirska smábátasjómenn á árinu og var því afar ánægjulegt þegar fréttir bárust af því að núverandi sjávarútvegsráðherra, Svandís Svavarsdóttir, hefði í byrjun mars 2022 undirritað reglugerð um árlegt bann við veiðum með fiskibotnvörpu á svæði innan 12 sjómílna í skápnnum út af Glettinganesi. Gildir þessi lokun frá júlí og fram í desember ár hvert.

Ferðaþjónusta hefur verið vaxandi atvinnugrein á Borgarfirði eins og víðar á landinu undanfarin ár. COVID-19 hefur reynst greininni erfitt en segja má að með samstilltu átaki ferðaþjónustuaðila á Borgarfirði og veðurguða hafi hún þrátt fyrir allt dafnað á árinu. Eftir erfiðan vetur sem einkenndist af þröngum samkomutakmörkunum lét sumarið sjá sig og íslenskir ferðamenn kepptust um að heimsækja fjörðinn fagra, líkt og árið 2019. Mikið var að gera á hótelum og veitingastöðum á Borgarfirði, ferðaþjónustan Álfheimar hélt áfram að laða til sín gönguþyrsta Íslendinga sem nutu einstakrar náttúru á Víknaslóðum og Blábjörg gerðu vel við sína gesti með mat og drykk úr hráefnum úr landshlutanum. KHB brugghús tók flugið og ætti nú hver Íslendingur að hafa séð umfjallanir um borgfirskan landa, gin og bjór – og

jafnvel líka smakkað. Já sæll í Fjarðarborg stóð tónleikavaktina og Bræðslan, sem því miður þurfti að aflýsa árið 2020, var aftur haldin í lokjúlí en daginn eftir hátíðina voru sóttvarnaraðgerðir og samkomutakmarkanir hertar á ný. Álfacafé hélt áfram að vera skyldustopp fyrir svanga ferðamenn og Hafnarhúsið er að hasla sér völl sem viðkomustaður þegar lundinn er heimsóttur í Hafnarhólma. Ferðamálahópur í samstarfi við Skúla Andrésón Framnesing vann að gerð kynningarmyndbands um Borgarfjörð og Víknaslóðir sem frumsýnt verður 2022. Verkefnið hlaut styrk úr Frumkvæðissjóði 2020 en hefur dregist að ljúka vegna COVID-19.

Það er ekki bara tónlistin sem er í hávegum höfð á Borgarfirði því í sumar stóð Guðrún Benónýsdóttir listakona fyrir sýningaröð á efstu hæð Hafnarhússins, annað árið í röð. Þá stóðu þær Elín Elísabet Einarsdóttir og Rán Flygenring fyrir opnun Hótel Nýlundabúðarinnar við höfnina í sumar. Verkefnið er sjálfstætt framhald af Nýlundabúðinni sem þær settu upp í fuglaskoðunarhúsinu í Hafnarhólma sumarið 2020. Þessir lunda-listgjörningar hafa mælst afar vel fyrir hjá íbúum og gestum Borgarfjarðar og hlotið athygli í fjölmiðlum. Þá sáu Bryndís Snjólfsdóttir og Eyrún Hrefna Helgadóttir, í samstarfi við sjálfboðaliða, fyrir reglulegum opnunum í Lindarbakka í sumar auk viðburða í og við torfbæinn fallega sem er einn af mörgum seglum Borgarfjarðar. Öll þessi verkefni hlutu styrki úr Frumkvæðissjóði Betri Borgarfjarðar.

Á haustmánuðum komu Elín Elísabet og Rán aftur til að halda fuglateiknismiðju fyrir börn og fullorðna í tilefni af BRAS – barnamenningarhátíð Austurlands og í leiðinni varð til eins konar stuttmyndahátíð, þar sem þær frumsýndu stuttmynd um fyrrnefnt verkefni þeirra, Hótel Nýlundabúðina, en við sama tækifæri sýndi Rúnar Pétur Hjörleifsson snjóbrettakappi sína stuttmynd, Fjörd Lines. Íbúar tóku þátt í Dögum myrkurs á Austurlandi og fóru í ljósagöngu um þorpið þar sem ýmsar myrkraverur kættu (og kannski grættu?) viðstadda. Búðin á Borgarfirði, viðburðahaldarar á Lindarbakka og Blábjörg stóðu svo fyrir árlegum jóladegi í desembersem var vel sóttur af heimafólki og nærsveitungum.

Fjórir matvælaframleiðendur frá Borgarfirði tóku þátt í Matarmóti Matarauðs Austurlands í byrjun október. Sporður hf., Blábjörg/KHB brugghús, nautgripabændurnir Margrét Hjarðar og Jakob Sigurðsson í Njarðvík og Fiskverkun Kalla Sveins kynntu sínar vörur á fjölmennri samkomu í Hótel Valaskjálfi á Egilsstöðum.

Húsbyggingar og fegrun umhverfis hafa verið áberandi á árinu. Í mars fluttu fyrstu íbúar inn í tvö ný parhús sem Borgarfjarðarhreppur lét byggja veturinn 2020–2021. Einkaaðilar hafa líka tekið við sér í byggingu nýs húsnæðis og hafa tvö íbúðarhús risið og tvö ný sumarhús eru í byggingu. Þá hefur verið tekinn grunnur að atvinnuhúsnæði undir vatnsverksmiðju í landi Geitlands og ferðaþjónustan Álfheimar að byggja íbúðarhúsnæði fyrir starfsfólk. Blábjörg munu hefja byggingu starfsmannahúsnæðis á árinu 2022 auk þess sem tekinn hefur verið grunnur að nýbyggingu við Blábjörg þar sem rísa munu níu ný hótélherbergi auk glæsilegrar heilsulindar þar sem m.a. boðið verður upp á bjór- og

þaraböð. Þá stendur til að stækka útisvæðið enn frekar. Á árinu hafa mörg hús í þorpinu einnig fengið andlitslyftingu, nýja umferð af málningu eða verið klædd upp á nýtt. Þess má geta að nægt framboð á íbúðalóðum er á Borgarfirði og áhugasöm ættu að kynna sér það nánar.

Nú sér fyrir endann á vegagerð á Borgarfjarðarvegi en nú er einungis eftir óklæddur 15 km vegkafla á Borgarfjarðarvegi frá bænum Laufási að Eiðum á Fljótsdalshéraði. Verkið fór í útboð á vordögum 2021 og framkvæmdir hófust þá um sumarið. Verklok eru áætluð seinni hluta árs 2022 og verður þá hægt að aka á bundnu slitlagi bæði fram og til baka frá Borgarfirði. Verkið var upphaflega á framkvæmdaáætlun Samgönguáætlunar fyrir árin 2024-2026 en var flýtt vegna COVID-19.

Á tímabilinu hefur Austurbrú staðið fyrir fjórum íslenskunámskeiðum fyrir erlenda íbúa á Borgarfirði og hafa nemendur alls verið um 20. Það er sem fyrr Tinna Jóhanna Magnusson, kennari við Grunnskólann á Borgarfirði sem sér um kennsluna.

Samfélagsmiðstöðin Fjarðarborg er ein stærsta fjárfesting sveitarfélagsins Múlaþings á Borgarfirði næstu árin en markmið verkefnisins er að efla atvinnumöguleika á Borgarfirði eystra, búa til sterka umgjörð um félagsheimilið Fjarðarborg, nýta möguleika hússins betur en nú er gert og efla Borgarfjörð sem áhugaverðan búsetukost. Samfélagsmiðstöð er m.a. vettvangur fyrir hverskonar menningarstarfsemi, störf án staðsetningar, starfaferðalanga og „klaksetur góðra hugmynda“. Verkefnið hlaut 800.000 kr. styrk úr Uppbyggingarsjóði Austurlands 2020 til að þróa hugmyndina í kringum Samfélagsmiðstöðina Fjarðarborg, 5 milljóna króna styrk úr Frumkvæðissjóði Betri Borgarfjarðar árið 2020 og 10 milljóna króna styrk úr Öndvegissjóði Brothættra byggða (viðbragð við COVID-19) árið 2020 en fjármagnið er ætlað í framkvæmdir á efri hæð Fjarðarborgar. Hins vegar hefur framkvæmdum seinkað töluvert, bæði vegna COVID-19 en gott verður þegar skriður kemst á verkefnið aftur.

Samstarf verkefnisstjóra við Borgfirðinga, styrkþega, verkefnisstjórn Betri Borgarfjarðar, sveitarstjórn Borgarfjarðarhrepps og Múlaþings og heimastjórn Borgarfjarðar hefur nú sem fyrr verið einstaklega góð. Flestir styrkþegar hafa gert sitt besta í skrítnum aðstæðum til að láta verkefnin sín ganga upp og þrátt fyrir allt hafa flest okkar markmið náð framgangi og blómstrað á árinu. Verkefnisstjóri verður ekki vör við annað en að íbúar séu ánægðir með framgang verkefnisins og þau markmið sem náðst hafa og eru í vinnslu og eru boðnir og búnir að aðstoða eftir þörfum og taka þátt – enda væri verkefnið ekki á þeim stað sem það er í dag ef ekki væri fyrir áhuga og frumkvæði íbúa.

Nýr útsýnispallur á Hafnartanga á Bakkafirði

BETRI BAKKAFJÖRÐUR

Verkefnið Betri Bakkafjörður hófst snemma árs 2019 í samræmi við tillögu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni Bakkafjarðar. Á þessum tíma þótti ljóst að byggðin þyrfti á verulegum stuðningi að halda frá ríki og sveitarfélagi til að geta staðið af sér frekari áföll. Í mars sama ár var haldið íbúáþing sem var vel sótt. Þar voru helstu hugðarefni íbúa rædd og var áberandi að íbúar af erlendu bergi brotnir voru dugleg að mæta og taka þátt í umræðum, en mikið hafði verið lagt upp úr kynningu á erlendum málum. Einnig var boðið upp á túlkun á þinginu. Verkefnið var í framkvæmdaáfangi Brothættra byggða á árinu.

Verkefnisáætlun má sjá [hér](#).

Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Verkefnisstjóri í verkefninu *Betri Bakkafjörður* er Gunnar Már Gunnarsson en hann tók við af Ólafi Áka Ragnarssyni á miðju ári.

Verkefnisstjórn skipa eftirfarandi:

Jónas Egilsson, sveitarstjóri Langanesbyggðar

Þorsteinn Ægir Egilsson, oddviti Langanesbyggðar

Baldvin Valdemarsson /Rebekka K. Garðarsdóttir, SSNE

Mariusz Mozejko, fulltrúi íbúa

Gunnlaugur Steinarsson, fulltrúi íbúa

Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun

Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun

Mat á stöðu starfsmarkmiða

Í viðauka V má sjá framvindu starfsmarkmiða að mati verkefnisstjóra í árslok 2021.

Styrkt verkefni

Í apríl 2021 var 13.893.680 krónum úr verkefninu Betri Bakkafjörður úthlutað til átta samfélagsefandi verkefna á Bakkafirði. Auglýst var eftir umsóknum í mars, fjórtán umsóknir bárust um styrki að upphæð kr. 76,5 milljónir. Til úthlutunar voru kr. 7,0 milljónir sem komu í gegnum verkefnið Brothættar byggðir fyrir árið 2021, auk þess kr. 6.893.680 sem verkefnisstjórn hafði innkallað frá fyrri úthlutunum. Alls var því úthlutað 13.893.680 krónum. Verkefnin eru fjölbreytt og munu efla ýmsa þætti samfélagsins. Verkefnin og styrkupp hæðir má sjá í eftirfarandi töflu:

Nafn verkefnis	Styrkhafi	Lýsing á verkefni	Styrkupp hæð
Pizzagerð	Hafnartangi v/Þórir Örn Jónsson	Styðja við starfsemina að Hafnartanga 4 og bjóða upp á fjölbreyttari þjónustu.	750.000
Endurbætur á Björgunar- miðstöð	Björgunarsveitin Hafliði	Húsnæði Björgunarsveitarinnar Hafliða endurbætt.	2.000.000
Þjónustuhús v/útgerðar/ véla verkstæðis	Fljótir flutningar ehf.	Markmiðið er að bjóða upp á viðgerðarþjónustu á bílum, búnaði og tækjum.	1.500.000
Endurbætur á Bergholti	Áki Guðmundsson	Endurbætur á Bergholti er staðsett við innkeyrsluna inn í Bakkafjörð á lóð með útsýni yfir Bakkaflóann og út Langanesströnd. Húsið er elsta steinhús á staðnum.	1.500.000
Tanginn við ysta haf	Langanesbyggð	“Hafnartangi á Bakkafirði -áningarstaður við ysta haf” bætir aðstöðu fyrir ferðafólk á Tanganum upp af gömlu höfninni á Bakkafirði.	4.000.000
Ferðaþjónusta Skólagötu, Bakkafirði	Þórir Örn Jónsson	Efla ferðaþjónustu á svæðinu með því að bjóða upp á fjölbreytta afþreyingu á svæðinu, vistlegan veitingastað og gístiaðstöðu.	1.300.000
Frisbígolf	Ungmennafélag Langnesinga	Verkefnið Frisbígolf var til uppsetningar á níu körfu Frisbígolfvelli á Bakkafirði.	700.000

Ærslabelgur	Ungmennafélag Langnesinga	Verkefnið Ærslabelgur styrkir innviði staðarins með því að auka fjölbreytni í afþreyingu sem nýtist heimafólki jafnt sem gestkomandi.	2.143.680
			Samtals kr. 13.893.680

Fundir

Verkefnisstjórn hélt sex formlega fundi á árinu. Verkefnisstjóri hefur setið fundi hverfaráðs Bakkafjarðar og verkefnisstjórnar um uppbyggingu á Tanganum. Þá eru haldnir reglulegir fundir starfsmanna SSNE. Dagsetningar verkefnisstjórnarfunda voru sem hér segir: Fjarfundur 9. febrúar, fjarfundur 27. maí, fjarfundur 10. ágúst, fjarfundur 30. ágúst, staðfundur á Bakkafirði 8. september og fjarfundur 17. desember. Íbúafundur var haldinn 8. september.

Íbúafundur á Bakkafirði

Úr samantekt verkefnisstjóra:

Það er mat verkefnisstjóra að verkefnið hafi haft jákvæð áhrif á samfélagið á Bakkafirði. Bakkafjörður hefur tekið jákvæðum breytingum sem líkur eru til að styrki samfélagið til frambúðar. Ríki, sveitarfélag, fyrirtæki og einstaklingar hafa lagt sitt af mörkum til að snúa þróun samdráttar og hnignunar við. Einstaklingar og fyrirtæki hafa komið með atvinnutækifæri á staðinn, bæði ný og eflt þau sem fyrir voru. Gert hefur verið átak í lagfæringu íbúðar- og atvinnuhúsnæðis, auk þess að lagfæra umhverfi þeirra. Hverfisráð Bakkafjarðar hefur eflst sem vettvangur fyrir íbúa til að vera virkir þátttakendur í stefnumörkun Langanesbyggðar innan svæðisins. Að endingu hefur vegakerfið milli þéttbýlisstaðanna verið bætt til muna. Þessar umbætur skipta máli bæði fyrir íbúa sem sækja vinnu og skóla milli staða en einnig fyrir ferðapjónustu, því vegurinn eins og hann var hefur verið þröskuldur gagnvart því að ferðapjónustuaðilar komi með ferðafólk inn á svæðið.

Samstillt átak íbúa, sveitarfélags, landshlutasamtaka og ríkis er lykillinn að velgengni í verkefninu. Því hefur verið lögð

áhersla á aðkomu ríkisins og stofnana þess að sérstökum sáttmála til stuðnings framlagi íbúa og fyrirtækja við Bakkafloa og sveitarfélags. Vinnan við þennan sáttmála fór að miklu leyti fram á þessu ári þótt aðdragandinn sé lengri. Upphaflega tillagan var lögð fram í skýrslu nefndar fulltrúa fimm ráðherra um málefni Bakkafloa, frá 16. nóvember 2018. Þegar nýstofnað Hverfisráð Bakkafjarðar tók til starfa árið 2020 skapaðist formlegur samráðsvettvangur milli íbúa og sveitarfélags og hafa íbúar frá þeim tíma verið leiðandi í þessari vinnu allri. Samfélagssáttmálinn byggir m.a. á tillögum hverfisráðs og endurspeglar þannig áherslumál íbúa. Hann var undirritaður í ársbyrjun 2022.

STERKAR STRANDIR

Undirbúningur að verkefninu hófst á árinu 2019 en formlega var því fylgt úr hlaði á íbúapingi sem haldið var í júní 2020 þar sem íbúar komu saman og unnu að markmiðum í tveggja daga vinnubúðum. Íbúapinginu var stýrt af Sigurborgu Kr. Hannesdóttur hjá ráðgjafafyrirtækinu Ildi. Í framhaldi íbúafundarins vann verkefnisstjórn stöðugreiningu á svæðinu þar sem tekið var tillit til íbúapróunar, atvinnuþátta og atvinnuþróunar auk sérstöðu byggðalagsins. Niðurstöður íbúapingsins, stöðugreiningin auk annarra greininga sem lágu fyrir um svæðið voru notaðar til að móta framtíðarsýn og markmið sem lögð voru fyrir íbúa til samþykktar á rafrænum íbúafundi þann 12. nóvember 2020.

Verkefnisáætlun má sjá [hér](#).

Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Verkefnisstjóri í verkefninu *Sterkar Strandir* er Sigurður Líndal Þórisson.

Verkefnisstjórn skipa eftirfarandi:

Jón Jónsson, fulltrúi sveitarfélagsins Strandabyggðar

Aðalsteinn Óskarsson, fulltrúi Fjórðungssambands Vestfirðinga

Lína Björg Tryggvadóttir, (jan. – nóv.), Agnes Arnardóttir (des.), fulltrúar Vestfjarðastofu

Angantýr Ernir Guðmundsson, fulltrúi íbúa

Esther Ösp Valdimarsdóttir, fulltrúi íbúa

Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun

Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun

Mat á stöðu starfsmarkmiða

Í viðauka VI má sjá framvindu starfsmarkmiða að mati verkefnisstjóra í árslok 2021.

Íbúafundur í Strandabyggð. Mynd: Laufey Kristín Skúladóttir

Styrkt verkefni

Auglýst var eftir umsóknum 10. febrúar 2021. Umsóknarfrestur rann út 10. mars 2021. Alls voru að þessu sinni til úthlutunar kr. 7.270.000 kr. Alls bárust 31 umsókn um styrki. Heildarfjárhæð styrkumsókna nam kr. 32.299.328. en til ráðstöfunar voru, sem fyrr segir, kr. 7.270.000. Fjöldi góðra umsókna barst en ekki var hægt að úthluta styrkfé til allra verkefna að þessu sinni þar sem heildarupphæð umsókna var mun hærri en það fé sem til úthlutunar var.

Verkefnisstjórn Sterkra Stranda samþykkti þessa styrkveitingu á fundi sínum þann 8. apríl 2021. Vanhæfnisreglna var gætt í hvívetna í ferlinu öllu. Verkefni og styrkupphæð má sjá í eftirfarandi töflu:

Nafn verkefnis	Styrkhafi	Lýsing á verkefni	Styrkupphæð
Krabbaveiðar frá Hólmavík	Ágúst Óskar Vilhjálmsson	Kanna hvort um nýtanlegt magn grjótkrabba til nytja á svæðinu sé að ræða og möguleika þess að gera krabbaveiðar að atvinnugrein á Hólmavík.	1.000.000
Útisvæði við Café Riis	Café Riis	Verkefnið snýst um að endurbæta og stækka þann sólpall sem við húsið er, og bæta og fegra útisvæði kaffihússins.	650.000
Hólmavík öl viðskipta-áætlun	Aleksandar Kuzmanic	Tilgangur verkefnisins er að gera viðskiptaáætlun og fýsileikarýni fyrir hugsanlegt örbrugghús á Hólmavík.	600.000
Uppbygging golfvallar	Golfklúbbur Hólmavíkur	Markmiðið er að byggja upp þrjár flatir á golfvelli í Skeljavík til að gera völinn betri og samkeppnishæfari.	600.000
Náttúru-barnaskólinn	Sauðfjársetur á Ströndum	Verkefnið Náttúrubarnaskólinn snýst um að byggja upp vandaða menntatengda ferðaþjónustu á Ströndum.	600.000

Ragnar Kristinn Bragason kynnr verkefnisstjórn framkvæmdir á skíðasvæðinu í Selárdal. Mynd: Laufey Kristín Skúladóttir

Uppbygging á Skíðasvæði í Selárdal	Skíðafélag Strandamanna	Byggja upp og efla skíðasvæðið í Selárdal og efla starfsemi Skíðafélags Strandamanna sem hefur að aðalmarkmiði að halda úti æfingum fyrir börn og unglunga á svæðinu.	600.000
Sjólfpróttafélag í Steingrímsfirði	Bjarni Þórisson	Markmið verkefnisins er að stofna sjólfpróttafélag með almennri þátttöku íbúa.	500.000
Húsavíkurbúíð-tækjakaup	Hafdís Sturlaugsdóttir	Kaup á tækjum til að auðvelda þróun á nýjum framleiðsluvörum úr kindakjöti	500.000
Skúlpúraslóð - annar áfangi	Arnkátla - lista- og menningarfélag	Auka aðdráttarafli Hólmavíkur fyrir ferðafólk og listunendur með því að byggja upp skúlpúraslóð inn fyrir þorpið á Hólmavík.	400.000
Úttekt um héraðs-skjalasafn	Rannsóknasetur HÍ á Ströndum – Þjóðfræðistofa	Gera úttekt um stofnun Héraðsskjalasafns á Ströndum.	400.000
Skrifstofu-aðstaða fyrir verkefnisstjóra	Kyrrðarkraftur	Markmið verkefnisins er að útbúa vinnuáðstöðu fyrir verkefnastjóra/-stýru Kyrrðarkrafts með því að leigja skrifstofu í bróunarsetrinu á Hólmavík.	350.000

Álagablettir	Sauðfjársetur á Ströndum	Útgáfu bókarinnar Álagablettir á Ströndum. Bókin er byggð á sýningu um álagabletti á Sauðfjársetrinu í Sævangi og frekari rannsóknum höfunda á efninu.	300.000
Leikfélag í 40 ár	Leikfélag Hólmavíkur	Markmið verkefnisins er að draga saman til varðveislu og miðlunar sögu félagsins sl. 40 ár. Einnig að vekja athygli á mikilvægi leikfélagsins í samfélaginu í Strandabyggð.	270.000
Laupur - Setur íslenska hrafnsins - fýsileikakönnun	Bador slf	Markmiðið er að gera fýsileikakönnun á því að fara í framkvæmdir á vatnstankinum fyrir ofan Hólmavíkurkirkju með það fyrir augum að skapa þar aðstöðu fyrir sýningarrými og útsýnispall.	250.000
Allra veðra von - sirkussýning og -smiðja	Arnkatla - lista- og menningarfélag	Sirkussýningin Allra veðra von og sirkusnámskeið Hringleiks á Hólmavík í samstarfi við Arnkötlu - lista- og menningarfélag.	250.000
			Samtals kr. 7.270.000

Fundir

Verkefnisstjórn og verkefnisstjóri funduðu alls sjö sinnum með fjarfundabúnaði árið 2021, m.a. 16. mars, 8. apríl, 30. apríl, 10. júní, 11. nóvember og 15. desember. Því til viðbótar var haldinn staðfundur 28. janúar og staðfundur og íbúafundur þann 22. júní 2021 og verkefnisstjórn kom þá saman til vettvangsferðar um Strandabyggð og til fundar við sveitarstjórn. Verkefnisstjóri hefur setið mikinn fjölda funda sem tengjast verkefninu með beinum og óbeinum hætti, þ.m.t. fjölda funda með íbúum er varða ýmis verkefni sem þeim eru hugleikin og aðstoðað fyrir tæki og íbúa. Verkefnisstjórar allra verkefna Brothættra byggða hittast aukin heldur mánaðarlega.

Úr samantekt verkefnisstjóra:

Á síðasta ári setti verkefnisstjóri fram tvær úrbótatillögur í þessum hluta ársskýrslunnar. Sú fyrri var svohljóðandi: „Styrkfé verði aukið til muna og verði árlega síst minna en það var árið 2020 með viðbótarframlagi vegna heimsfaraldurs. Á sömu forsendum verði Öndvegissjóður árviss, og fjármunir hans síst minni en 2020.“

Það er sönn ánægja að geta tilkynnt hér að þessi tillaga hefur að mörgu leyti nú orðið að veruleika, þar sem samþykkt hefur verið að fjármunir til fjölmennari byggðarlaga verði auknir árið 2022. Þess er ekki vanþörf, og er það skoðun verkefnisstjóra að árangur verkefnisins í atvinnuuppbyggingu stóraukist með tilkomu þessa aukna fjármagns. Er

Byggðastofnun hér færðar bestu þakkir fyrir.

Ekki verður hjá því komist hér að geta þess að ýmsar deilur innan stjórnslu og samfélagsins í Strandabyggð hafa verið framgangi verkefnisins til trafala og grafið undan þeirri samstöðu sem nauðsynleg er til að það geti náð tilætluðum árangri.

Hin úrbótatillagan var svohljóðandi og fær að standa óhöggðuð og áfram, þar sem hér hafa aðstæður ekki breyst:

„Hvert ráðuneyti þurfi að skilgreina a.m.k. eina aðgerð sem það komi með inn í hvert einasta þáttökubyggðarlag og ljúki á tímabili verkefnisins.“

Ofangreindar aðgerðir væru ríkissjóði ekki mikil skuldbinding, þar sem þáttökubyggðalög eru ekki mörg á hverjum tíma, en væru lítil skref í þá átt að bæta áratugalangt kerfislægt búsetubundið misrétti.

Það er rétt rúmlega eitt og hálf ár síðan að verkefnisstjóri Sterkra Stranda hóf störf, og á því tímabili öllu hefur heimsfaraldur sett mark sitt á heimsbyggðina alla og verkefnið hefur ekki farið varhluta af því. Segja má að verkefnið hafi farið hægar af stað en ella, en sé nú að komast af stað með nokkrum þunga. Íbúar eru stöðugt betur að átta sig á þeim tækifærum sem í verkefninu felast og aukinn kraftur er að færast í verkefnið.

Raufarhöfn

BYGGÐARLÖG SEM LOKIÐ HAFA ÞÁTTTÖKU Í BROTHÆTTUM BYGGÐUM

Sex byggðarlög hafa formlega lokið þátttöku í verkefninu, þ.e.a.s. Byggðastofnun hefur dregið sig út úr verkefnunum skv. samningum. Þau eru Raufarhöfn með verkefnið Raufarhöfn og framtíðin, Breiðdalur með verkefnið Breiðdælingar móta framtíðina, Bíldudalur með verkefnið Bíldudalur- samtal um framtíðina, Skaftárhreppur með verkefnið Skaftárhreppur til framtíðar og Hrísey með verkefnið Hrísey, perla Eyjafjarðar.

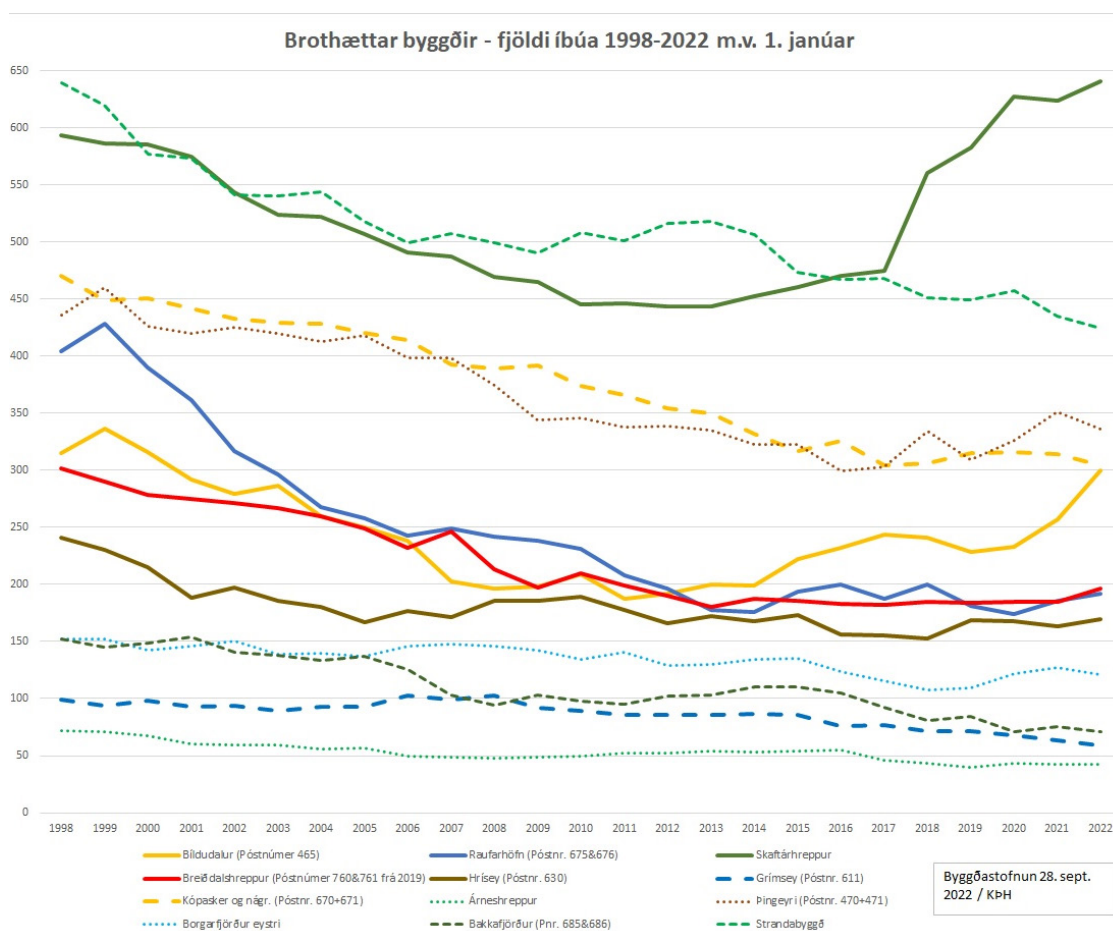
Enn fremur lauk verkefninu Öxarfjörður í sókn í Öxarfjarðarhéraði í lok ársins 2020. Þess ber þó að geta að vegna aðstæðna í þjóðfélaginu vegna COVID-19 síðustu tvö ár gafst ekki tækifæri til að halda loka íbúafund í byggðarlaginu þar sem til stóð að leggja mat á verkefnið og ígrunda áætlanir um verkefnið til framtíðar. Ráðgert er að slíkir fundur verði haldinn um leið og færi gefst á árinu 2022.

Brim í Núpasveit við Öxarfjörð

5. ÍBÚAÞRÓUN

Í rökstuðningi Alþings með fjárveitinum til verkefnisins er vísað til þess að verkefnið nýtist byggðarlögum sem hafa átt í langvarandi vanda vegna fækkunar íbúa að etja. Enda er meginmarkmið verkefnisins að sporna við þeirri þróun. Því er eðlilegt að líta á þróun í mannfjölda þáttökubyggðarlaganna miðað við fyrsta janúar 1998-2022.

Staða byggðarlaganna er mjög misjöfn hvað varðar breytingar á íbúafjölda og við það bætist að þau hafa ýmist lokið verkefninu eða eru mis langt á veg komin. Í fljótu bragði séð virðast þau byggðarlög sem hafa verið þátttakendur í verkefninu um einhvern tíma eiga það sameiginlegt að tekið hefur að mestu fyrir hraða fækkun íbúa og jafnvægi náðst eða íbúum tekið að fjölga á ný m.v. upphafsár viðkomandi verkefnis. Undantekning er þó verkefnið í Grímsey, þar hefur fólksfækkun verið viðvarandi. Bæði Árneshreppur og Grímsey eru það fámenn að skóla hefur verið lokað tímabundið. Bakkafjörður er einnig í mikilli varnarbaráttu og þar hefur skóla verið lokað líkt og í Grímsey og Árneshreppi. Um Strandabyggð er of snemmt að draga ályktanir af tölum um fjölda íbúa, aðeins eitt og hálf ár liðið frá íbúapöpingu. Því miður hefur orðið mikil fólksfækkun í byggðarlaginu á síðustu árum og áratugum. Óskandi er að verkefnið Sterkar Strandir nýtist íbúum byggðarlagsins sem best til að snúa vörn í sókn.

6. UMFJÖLLUN UM NOKKUR AF FJÖLMÖRGUM ÁHUGAVERÐUM VERKEFNUM SEM HAFA HLOTIÐ STUÐNING ÚR BROTHÆTTUM BYGGÐUM Í BYGGÐARLÖGUM SEM ERU Í FRAMKVÆMDAÁFANGA VERKEFNISINS

Verkefni sem styrkt hafa verið frá upphafi verkefnisins eru fjölmörg og fjölbreytt og snerta margar hliðar atvinnulífs, menningar og félagslífs í þátttökubyggingarlögunum. Hér getur að líta umfjöllun og örfá dæmi af mörgum um vel heppnuð frumkvæðisverkefni sem styrkt hafa verið úr sjóði Brothættra byggða á undanförunum árum. Fjöldi annarra verkefna hefði sómt sér vel á þessum lista.

UPPTÖKUVER KÓMEDÍULEIKHÚSSINS - ÖLL VÖTN TIL DÝRAFJARÐAR

Kómedíuleikhúsið hefur gefið út fjölmargar hljóðbækur í gegnum árin. Þá hefur þurft að fara af bæ til að fara í upptökuver og fylgir því mikill aukakostnaður. Heimsfaraldurinn hefur í raun kippt mjög fótunum undir listastarfsemi nánast sama hvað hún heitir. Nema kannski hljóðverka og sjónverka. Með verkefninu upptökuver Kómedíuleikhússins leituðu eigendur nýrra leiða til að reka áfram atvinnuleikhús á Þingeyri. Tilkoma eigin upptökuvers var stór liður í að skapa grundvöll fyrir atvinnu í Kómedíuleikhúsinu. Verkefnið var styrkt af Frumkvæðissjóði Allra vatna til Dýrafjarðar.

Umfjöllun um hljóðverið má finna [hér](#).

KLETTAKLIFUR- ÁFRAM ÁRNESHREPPUR

Upp úr síðustu aldamótum fóru áhugamenn að huga að klifurmöguleikum við Norðurfjörð og þá voru boltaðar fimm leiðir. Svæðið féll í gleymsku þar til sumarið 2016 en þá fór þriggja manna hópur klifrara norður og gerði sér grein fyrir miklum möguleikum svæðisins. Undanfarin ár hafa öflugir einstaklingar unnið að merkingum og boltun klifurleiða og á árinu 2021 hlutu þau styrk frá verkefninu Áfram Árneshreppi til verksins ásamt styrkjum frá fleiri aðilum. Svæðið er nú næst stærsta sportklifursvæði landsins (heimildir: lokaskýrsla verkefnisins ásamt vefnum klifur.is).

Nánari upplýsingar um klettaklifur í Norðurfirði má sjá [hér](#).

KROSSNESLAUG - ÁFRAM ÁRNESHREPPUR

Krossneslaug er útivistarperla sem er að finna við fjöruborðið nokkra kílómetra frá Norðurfirði í Árneshreppi. Laugin var tekin í notkun árið 1954. Undanfarin tvö ár hafa miklar framkvæmdir staðið yfir við Krossneslaug sem m.a. hafa verið styrktar úr sjóðum Brothættra byggða þ.e. Frumkvæðissjóði og Öndvegissjóði, einkum í tengslum við fjárfestingaráttak

stjórnvalda 2020. Mikil bragarbót var gerð á aðstöðu fyrir gesti laugarinnar og starfsfólk. Framkvæmdum lauk snemmsumars 2022.

Nánari upplýsingar um Krossneslaug má sjá [hér](#).

KHB BRUGGHÚS - BETRI BORGARFJÖRÐUR

Eigendur Blábjarga, þau Auður Vala Gunnarsdóttir og Helgi Sigurðsson hafa undanfarin ár staðið að uppbyggingu bjór- og víngerðar í húsi sem reist var 1897 og hýsti lengst af verslun á Borgarfirði undir ýmsum formerkjum. Blábjörg ehf keyptu húsið 2015 og síðan hefur það verið endurbyggt í samstarfi við Minjastofnun og Húsfriðunarnefnd. Verkefnið Betri Borgarfjörður styrkti gerð viðskiptaáætlunar fyrir nýtingu hússins og síðar vörupróun og kaup á dósavél. Verkefnið um KHB Brugghús ber vitni miklum metnaði eigenda og hefur verið mikilvægur þáttur í þeirri uppbyggingu sem átt hefur sér stað á Borgarfirði eystri á verkefnistímanum.

Nánari upplýsingar um KHB-Brugghús má sjá [hér](#).

HÓTEL NÝLUNDA BÚÐIN - BETRI BORGARFJÖRÐUR

Elín Elísabet Einarsdóttir Rán Flygenring hlutu styrk til að fylgja eftir vel heppnuðu verkefni um Nýlundabúðina í Hafnarhólma á Borgarfirði eystri. Verkefni þeirra 2021 var að setja upp lundahótel við Hafnarhólma/Borgarfjarðarhöfn. Bæði verkefni vekja jákvæða athygli á Borgarfirði eystri, ekki síst falletgri höfninni og Hafnarhólmanum.

Umfjöllun um Lundahótelið má sjá [hér](#).

ARCTIC TRIP - GLÆÐUM GRÍMSEY

Arctic trip er félag í eigu Höllu Ingólfisdóttur. Hún hefur á síðustu árum unnið markvisst að því að byggja upp ferðapjónustu í Grímsey með áherslu á sérstæða náttúru eyjarinnar og hefur félagið hlotið til þess stuðning úr verkefninu Glæðum Grímsey. Á árinu 2021 hlaut félagið styrk til að markaðssetja ferðapjónustu í Grímsey í skugga COVID-19.

Umfjöllun um Arctic trip má sjá [hér](#).

KRABBAVEIÐAR - STERKAR STRANDIR

Tveir ungir menn, þeir Hafþór Torfason og Ágúst Óskar Vilhjálmsson fengu á árinu 2021 styrk til að kanna möguleika á veiðum og vinnslu á grjótkrabba. Þeir, líkt og margir frumkvöðlar í Brothættum byggðum hafa notið aðstoðar verkefnisstjóra, í þessu tilviki Sigurðar Líndal Þórissonar, verkefnisstjóra Sterkra Stranda. Þeir fengu einnig styrk úr Matvælasjóði síðar á árinu 2021 og halda ótrauðir áfram að þróa verkefnið í félagi sínu, Hafgusti ehf. Þeir hafa m.a. fjárfest í báti til verkefnisins, auk þess að koma sér upp aðstöðu í landi til vinnslunnar.

Um fjöllum um verkefnið má sjá [hér](#).

MELAR OG BAKKABÖÐIN- ÖXARFJÖRÐUR Í SÓKN

Þau Hildur Óladóttir og Sigþór Heimisson hafa á undanförunum árum unnið að endurbýggingu eins elsta hússins á Kópaskeri, Mela, og komið þar upp gistiheimilinu Melum og böðum, Bakkaböðum, af miklum myndarskap. Í verkefninu hafa þau meðal annars notið þátttöku stórs hóps laghentra systkina Hildar og fjölskyldna þeirra. Uppgerð hússins og aðstaðan öll er til mikillar fyrirmyndar. Þau hafa hlotið styrki úr Öxarfirði í sókn til endurbýggingar hússins og nú síðast til þjónustuhúss við Bakkaböðin á árinu 2021.

Um fjöllum um verkefnið má sjá [hér](#).

KJÖTVINNSLA Í ÁRDAL - ÖXARFJÖRÐUR Í SÓKN

Hjónin Salbjörg Matthíasdóttir og Jónas Þór Viðarsson stunda sauðfjárbúskap og hlutu styrki úr Framkvæðissjóði Öxarfjarðar í sókn og Öndvegissjóði Brothættra byggða á árinu 2020 til að byggja upp kjötvinnslu heima á bænum Árdal í Kelduhverfi. Þau hafa síðan unnið að uppbyggingu vinnslunnar og eru að komast í þá stöðu að geta tekið allt sitt lambakjöt heim til vinnslu og sölu.

Nánari upplýsingar um verkefnið má sjá [hér](#).

HAFNARTANGINN - BETRI BAKKAFJÖRÐUR

Grettistaki hefur verið lyft í að bæta aðstöðu, aðgengi og öryggi ferðamanna á Hafnartanganum ofan við gömlu höfnina á Bakkafirði. Útsýnispallur hefur verið byggður sem og áningarstaður með bekk, bílastæði fyrir fatlaða og göngustígar lagðir. Frá Tanganum er útsýni út Bakkaflóa og á góðviðrisdögum blasir Gunnólfsvíkurfjallið við. Hafnartanginn var styrktur af Framkvæmdasjóði Ferðamannastaða, Langanesbyggð og Framkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar. Vonir standa til að Hafnartanginn laði að enn fleiri ferðamenn í byggðarlagið enda miðsvæðis og góð aðstaða til að staldra við og njóta útsýnis yfir Bakkaflóann.

Um fjöllum um vígslu Hafnartangans má sjá á vef Langanesbyggðar [hér](#).

Á Hafnartanganum
á Bakkafirði

7. ATHUGUN Á VIÐHORFUM TIL VERKEFNISINS BROTHÆTTAR BYGGÐIR

Stefnt er að því að gera árlega könnun meðal verkefnisstjórna þátttökubýggðarlaganna en af því varð þó ekki á árinu 2021. Gerð var könnun á viðhorfi styrkhafa í Brothættum byggðum í nóvember 2020 og í lok árs 2019 / upphafi árs 2020 var gerð könnun á viðhorfum verkefnisstjórnarfulltrúa til verkefnisins og framkvæmdar þess. Fjallað er ýtarlega um niðurstöðurnar í ársskýrslu Brothættra byggða fyrir árið 2019, 8. og 9. kafla, sjá hér. Til stendur að viðhorfakönnun verði gerð meðal verkefnisstjórna á árinu 2022.

Haustið 2021 voru tekin rýnihópaviðtöl á þingeyri og nærsveitum til að kanna viðhorf til verkefnisins Öllvötn til Dýrafjarðar. Tilgangur rýnihópaviðtalanna var að tryggja að sýn og raddir íbúa komi skýrt fram um stöðu Allra vatna til Dýrafjarðar og þau sóknarfæri sem felast á viðbótarári verkefnisins en síðla hausts 2021 samþykkti stjórn Byggðastofnunar framlengingu á verkefninu til loka árs 2022. Alls voru fimm rýnihópaviðtöl tekin við fulltrúa íbúa í Dýrafirði, þ.m.t. viðtal við verkefnisstjórn ÖvD. Í hverjum rýnihópi voru fimm til níu þátttakendur en alls voru þeir 40. Þátttakendur fengu í hendur undirbúningsskjal þar sem framkvæmd rýnihópaviðtala og viðfangsefni var kynnt fyrir viðtalið. Tveir fulltrúar Byggðastofnunar önnuðust framkvæmd rýnihópaviðtalanna og úrvinnslu þeirra. Hvert rýnihópaviðtal tók að jafnaði um 1-1½ klst. Niðurstöður rýnihópaviðtalanna voru í heildina tekið jákvæðar og þar er einnig að finna góðar ábendingar um það sem laga mætti á lokaári. Samantekt á niðurstöðum má sjá [hér](#).

Á árinu var lögð fyrir íbúakönnun á Borgarfirði til að meta stöðu og árangur verkefnisins, auk þess að afla gagna um samfélagið almennt. Sambærileg könnun hafði verið gerð af heimafólki áður en verkefnið Betri Borgarfjörður hóf göngu sína og því mjög áhugavert að sjá breytingar til samfélagsins á verkefnistíma Betri Borgarfjarðar. Þetta verklag á Borgarfirði er því til mikillar fyrirmyndar. Niðurstöður könnunarinnar voru kynntar á íbúafundi ársins og má skoða niðurstöður [hér](#).

8. VIÐAUKAR

VIÐAUKI I. GLÆÐUM GRÍMSEY, STAÐA STARFSMARKMIÐA

Meginmarkmið 1: Traustur grunnatvinnuvegur						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
1.1: AÐ TRYGGJA AFLAMARK TIL NÆSTU ÁRA						Sértæki byggðakvótinn er tryggður út fisveiðiárið 2024.
1.2: AÐ STYRKJA NÝLIÐUN Í SJÁVARÚTVEGI						Fundur með Byggðastofnun þar sem sjónarmiðum og tillögum að breyttum "kriteríum" við úthlutun var komið á framfæri. Skipaður hópur úr verkefnisstjórn til að taka málið lengra.
1.3: EFLA FRUMKVÖÐLA- OG NÝSKÖPUNARSTARFSEMI						Til ársins 2021 var nýsköpunar- og frumkvöðlastarf aðalega styrkt úr Frumkvæðissjóði GLG. Í lok árs voru nokkur ný verkefni í farvatninu sem hugðust sækja um í Frumkvæðissjóðinn (nb. engin úthlutun 2021.) og í aðra sjóði.
1.4: FERÐAMENN Í RÓÐRA						Lokið en árangurs. Þessi möguleiki var kannaður en vegna kostnaðar við tryggingar var þessi leið ekki farin.
Meginmarkmið 2: Samheldið og þróttmikið samfélag						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar

2.1 AFSLÁTTUR Í FERJU OG FLUG					Kominn er afsláttur af flugfargjöldum fyrir íbúa í Grímsey. Haustið 2021 var óvissa með útboð á flugi Ak-Gri-Ak og flugleið. Sjónarmiðum var komið á framfæri á fundi með forsætisráðherra. Niðurstaðan varð að flug til Grímseyjar var tryggt áfram. Ekki reynist unnt að fá afslátt á flutningi í ferjuna Sæfara.
2.2 (UPPFÆRT 2020 OG 2021): FJÖLGA FERÐUM SÆFARA OG TRYGGJA FJÖLDA Í ÚTBOÐI					Ferðum ferjunnar fjölgaði eftir að nýr samningur vegna ferjusiglinga tók gildi 2018. Komið hefur verið á samtali við vegagerðina og ósk um að Grímseyingar eigi beina aðkomu að þeim samningi (mars 2022)
2.3: BÆTT GSM-SAMBAND OG AIS TILKYNNINGARKERFI					Símsamband batnaði með nýjum búnaði sem settur var upp 2016 og 2017. AIS kerfið (staðsetningarkerfið) er óbreytt og er enn í ólagi Skipin detta út. Mila/Landhelgisgæslan hafa með þetta að gera.
2.4: KOMA Á SAMSTARFI UM ORKUSKIPTI					Samstarf hafið og orkuskipti hafin. Kynningarfundur var í september 2021.
2.5: FRÁVEITUMÁL					Lokið. Norðurorka setti upp rotþrær 2021.
2.6 (ENDURBÆTT 2021): GATNA- OG VEGAGERÐ					Listi yfir viðhaldsþörf er kominn til Akureyrarbæjar. Norðurorka fyllti upp í einhverjar holur á götunni um leið og rotþrærnar voru settar.
2.7 (NÝTT 2019): ÍBÚÐARHÚSNÆÐI. Farið verði í greiningu á húsnæðiskosti Grímseyjar og það skoðað hvort raunhæft sé að bærinn kaupi laust húsnæði. Laust húsnæði væri hægt að nýta til að koma á fót vinnustofum eða					Verkefni ekki hafið.

aðsetri fyrir listamenn.					
2.8: VIÐTALTÍMAR BÆJARFULLTRÚA – Á EKKI LENGUR VIÐ					Verkefni í raun lokið. Sveitarfélagið telur viðtalstíma í raun aðgengilega fyrir alla í gegnum síma, þ.e. að allir hafi jafnan aðgang að bæjarfulltrúunum.
2.9: HREINSUNARÁTAK					Hreinsunarátak hafið á iðnaðarsvæði. Þegar búið að bæta umhverfi gámasvæðis við höfnina.
2.10: GÁMASVÆDI OG FLOKKUN					Búið er að bæta töluvert umhverfi gámasvæðis og endurvinnslan er sýnilegri fyrir gesti og gangandi.
2.11: HÁVAÐAMÆLING OG HLIÓÐVARNIR					Lokið. Þetta var bætt með endurnýjun rafstöðvar 2019. Áfram þarf þó að mæla hljóðvist reglulega.
2.12: ÚTTEKT Á MÚLA VEGNA VIÐHALDS					Listi yfir nauðsynlegt viðhald hefur verið komið til sveitarfélagsins. Brýn viðhaldspörf er t.d. á félagsheimilinu Múla.
2.13: GRÍMSEYJARSKÓLI OG SAMSTARF – Á EKKI LENGUR VIÐ					Vegna barnfæðar er ekki grundvöllur fyrir skólastarfi eins og er.
2.14: GRÍMSEYJARSKÓLI – KENNSLUKFYRIRKOMULAG – Á EKKI LENGUR VIÐ					Vegna barnfæðar er ekki grundvöllur fyrir skólastarfi eins og er.
2.15: ENDURNÝJA ÚTISVÆDI VIÐ SKÓLA					Ærslabelgur var settur upp 2017.
2.16: FJÖLGA TÓMSTUNDUM FYRIR BÖRN					Á sumrin vantar ekki tómsundur fyrir börn, en ef skóli væri starfræktur í Grímsey þyrfti að huga að þessum þætti.
2.17: FJÖLGA FRÆÐSLU- OG TÓMSTUNDANÁMSKEIÐUM FYRIR ÍBÚA					Fyrrum verkefnisstjóri setti sig í samband við ýmsa aðila sem telja að Grímsey ein og sér sé of lítilleil markaður til námskeiðshalds. Bent hefur verið á sífellt meira úrval af fjarnámskeiðum af ýmsum toga. Kvenfélagið og

					Kiwanisklúbburinn hafa keypt námskeið fyrir félagsmenn og aðra íbúa af og til.
2.18: BETRI OG JAFNARI LÆKNISÞJÓNUSTA					Engin breyting er fyrirhuguð á heimsóknum læknis til Grímseyjar. Læknir kemur til eyjarinnar á u.þ.b. þriggja vikna fresti.
2.19: HEILSUGÆSLA Í FJARÞJÓNUSTU					Þetta er að breytast með tíð og tíma og eftir því sem tækninni fleygir áfram. Nú þegar er hægt að nálgast ýmsa þjónustu í gegnum vefinn, ss. Heilsuvera, þjónustu sálfræðinga og annað. Breytingar eiga eftir að verða hraðari á næstu árum og hafa margar þegar orðið nú í heimsfaraldri.
2.20 (NÝTT 2019 OG 2021): SKATTAFLÁTTUR					Þessum sjónarmiðum hefur verið komið á framfæri við stjórnvöld. Á Íslandi ríkir eitt skattakerfi. Að mati verkefnisstjórnar er þetta nær ógerlegt að óbreyttu.
STARFSMARKMIÐ 2.21 (NÝTT 2019): SKÓLAHEIMSÓKNIR OG SKÓLABÚÐIR					Hugmyndinni hefur verið komið á framfæri til bæjaryfirvalda.
2.22 (NÝTT 2019): JARÐEFNAELDSNEYTISLAUS GRÍMSEY ÁRIÐ 2030					Orkuskipti í Grímsey eru hafin
2.23 (NÝTT 2019): LED-VÆÐING.					Búið er að skipta yfir í LED perur í öllum götuljósum sem gefur betri lýsingu. Tengist orkuskiptaverkefninu.
2.24 (NÝTT 2019): STÖRF ÁN STAÐSETNINGAR					Í Grímsey er eitt starf án staðsetningar (þjóðskrá). Fyrirhugað er að setja upp starfsaðstöðu fyrir störf án staðsetningar.
2.25 (NÝTT 2021): TRYGGJA TÍÐARI FLUGSAMGÖNGUR					Í vinnslu
2.26 (NÝTT 2021): KÖNNUN Á VIÐTÆKARI ATVINNUTÆKIFÆRUM					Í vinnslu

Meginmarkmið 3: Einstakur staður						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
3.1: INNVIÐIR FERÐAÞJÓNUSTU – ÚTTEKT						Úttekt hafin í samráði við Akureyrarstofu. Í undirbúningi er samstarfsverkefni GLG, Háskólans á Hólum og Rannsóknamiðstöðvar ferðamála sem felur m.a. í sér könnun meðal ferðamanna um hvaða innviði þarf að bæta. Styrkur fyrir salerni við Miðgarða fékkst úr Framkvæmdasjóði Ferðamannastaða.
3.2 (ENDURTEKIÐ 2021): SÉRTAÐA TIL MARKAÐSSETNINGAR						Vinna hafin við að skilagreina betur sérstöðu Grímseyjar.
3.3: MERKI (LOGO)						Skiptar skoðanir um þetta. Kannski eru útlínur eyjarinnar bara logo í sjálfu sér enda mikið notaðar af öllum framleiðendum í Grímsey. Nýtt logo var hannað á fyrstu stigum verkefnisins sem sáralítið hefur verið notað.
3.4: AÐ SKILGREINA NOTKUN Á MERKI (LOGO) GRÍMSEYJAR						Hefur ekki verið rætt mikið frekar en útlínur eyjarinnar virðast vera að ná fótfestu sem „merki eyjarinnar“.
3.5: ÞRÓA MINJAGRIPI						Margar hugmyndir og útfærslur að minjagripum hafa verið þróaðar og líka fengið styrk úr sjóðum Glæðum Grímsey meðan á verkefninu hefur staðið.
3.6: EFLA FERÐAÞJÓNUSTU, AMK EITT NÝTT FYRIRTÆKI						Nefna má bæði ArcticTrip og starfsemi Hugins ehf sem nýja ferðaþjónustuaðila í Grímsey. Bæði fyrirtæki hafa fengið styrk frá Framkvæðissjóði GLG.
3.7 (ENDURTEKIÐ 2021): FUGLASKOÐUNARSTAÐUR						Sótt var um styrk í Framkvæmdasjóð ferðamannastaða en verkefnið hlaut ekki styrk. Einstaklingur fékk styrk fyrir þessu verkefni úr Framkvæðissjóði GLG. Verkefnið hófst aldrei og styrk var skilað 2021. Skiptar skoðanir eru meðal

					Grímseyinga um uppbyggingu fuglaskoðunarhúss.
3.8: AÐ SETJA UPP SÝNINGU UM FISKE					Sýningin var sett upp á flugvellinum og opnaði formlega 11. nóvember 2021.
3.9: FORNAR MINJAR					Í undirbúningi er verkefni í samstarfi við Fornleifastofnun Íslands og fleiri aðila. Í lok árs var sótt um stuðning til Minjastofnunar til að hlaða upp Gvendarbrunn og til húsaskráningar.
3.10: DEILISKIPULAG HAFNARSVÆÐIS					Til skoðunar
3.11 (ENDURTEKIÐ 2021): MERKINGAR OG AÐSTAÐA Á FERJUBRYGGJU					Akureyrarstofa hefur látið útbúa skilti sem bíða uppsetningar
3.12 (NÝTT 2019): AUKIÐ FRAMBOÐ AÐPREYINGAR					Ferðaðjónustufyrirtæki hafa fyrirætlan um aukið framboð að loknu Covid-faraldurs.
3.13: MIÐASALA Í FERJU Á DALVÍK AÐGENGILEGRI					Lokið. Miðasalan fer fram á netinu. Auðvelt er að panta beint í farsímanum.
3.14: SLÓÐI Á FÓT (NÝTT 2021)					Ekki er samstaða meðal Grímseyinga um hvort lagfæra eigi slóðann út á Fót eða hvernig.
3.15 HÆTTA AÐ FÆRA KÚLUNA (NÝTT 2021)					Til skoðunar
3.16 NÝ FERJA (NÝTT 2021)					Til skoðunar

VIÐAUKI II. ÁFRAM ÁRNESHREPPUR, STAÐA STARFSMARKMIÐA

Meginmarkmið 1 - Traustur landbúnaður og sjávarútvegur						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Nýliðun í landbúnaði						Í vinnslu er greinargerð með tillögum til landbúnaðarráðherra sem verður lögð fram með samþykki Landssamtaka sauðfjárbænda.
Styrking sauðfjárræktar						Í greinargerð til landbúnaðarráðherra er lögð áhersla á nýliðun.
Veiðiheimildir út frá sérstöðu sveitarfélagsins						Í vinnslu er greinargerð til sjávarútvegsráðherra með tillögum um nýja tilhögun í úthlutun kvóta.
Auka framlegð strandveiða til samfélagsins						Vandséð er hvernig hægt er að auka framlegð þeirra strandveiðisjómanna sem róa frá Norðurfjarðarhöfn.
Frumkvöðla- og nýsköpunarstarf verði eftt						Nokkur verkefni eru í farvatninu sem fela í sér nýsköpun, m.a. húsasmíði, jóga, afþreyingu og íþróttaaðstöðu.
Meginmarkmið 2 - Einstakt menningarlandslag og náttúra						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Bæta innviði fyrir ferðaþjónustuna						Stofnuð hafa verið Ferðamálasamtök Árneshrepps. Þau fóru í markaðssetningarátak heppnaðist vel.
Merking handverks og iðnaðar						Verkefnið hlaut lítinn hljómgrunn, hefur lítið verið fylgt eftir. Svipað verkefni er í gangi í Strandabyggð þar sem gert er ráð fyrir sameiginlegum merkingum fyrir allar Strandir.
Þróun minjagripa						Verkefnið hlaut ekki hljómgrunn og hefur lítið verið fylgt eftir.
Efling ferðaþjónustu						Stofnuð voru Ferðamálasamtök Árneshrepps sem hafa staðið fyrir markaðssetningarátaki og fyrirtæki í ferðaþjónustu hafa hlotið styrki til nýsköpunar og fjölgunar afþreyingarmöguleika.
Endurgera fuglaskoðunar- og útsýnisstað						Þetta verkefni hefur ekki náð flugi.
Gera fornar minjar sýnilegri						Efnt var til samstarfs við Minjastofnun um verkefni í Kúvíkum. Talsverðar rannsóknir og kortlagning hafa farið fram.

Merkingar og aðstaða við höfnina í Norðurfirði						Sótt var um styrk í Framkvæmdasjóð ferðamannastaða. Styrkur fékkst í mars 2021 og hófust framkvæmdir sumarið 2021.
Hitaveita í Norðurfirði						Styrkur fékkst frá Orkusetri til að dæluþróa borholuna og stofna félag um hitaveituna.
Umhverfi gámasvæðis verði bætt						Farið var í heimsókn til allra íbúa í Árneshreppi og sormál rædd.
Meginmarkmið 3 - Öflugir innviðir						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Hærri fastur afsláttur af fargjöldum						Skoska leiðin er komin á, en í drögum að greinargerð til samgönguráðherra er lagt til að enn lengra verði gengið.
Bæta samskipti við Vegagerðina						Haldinn var kynningarfundur um lagningu vegar yfir Veiðileysuháls. Á þeim fundi var einnig rætt um framhaldið, sem mun væntanlega felast í vegagerð yfir Naustvíkurskörð. Tilraunaverkefni í eitt ár um færslu úr G-reglu í F-reglu var samþykkt og kemur til framkvæmda í byrjun árs 2022.
Vegagerð yfir Veiðileysuháls						Vonir standa til þess að framkvæmdir verði boðnar út haustið 2022.
Bæta vetrarþjónustu á vegum						Samþykkt var að færa vetrarþjónustu úr G-reglu í F-reglu í tilraunaskyni í eitt ár.
Hefja umræðu um jarðgöng úr Reykjarfirði						Eftir því sem hillir undir að heilsársvegur verði lagður yfir Veiðileysuháls er brýnna að skipuleggja og undirbúa framkvæmdir á kaflanum frá Djúpavík til Norðurfjarðar. Þetta var tekið fyrir á fundi með Vegagerðinni í nóvember 2021, þá með umræðu um vegagerð yfir Naustvíkurskörð.
Samstarf við Orkustofnun um smávirkjanir						Efnt hefur verið til samtals við Orkustofnun. Líkur eru á því að framkvæmdir hefjist við að a.m.k. eina smávirkjun í Árneshreppi á árinu 2022.
Skólastarfi í Finnbogastaðaskóla						Nokkur námskeið hafa verið haldin í Finnbogastaðaskóla.
Betri og jafnari þjónusta læknis						Rætt var við Heilbrigðisstofnun Vesturlands sem óskaði eftir skýrari beiðni, hvað væri verið að biðja um.
Fjarþjónusta á sviði heilsugæslu						Rætt við Heilbrigðisstofnun Vesturlands.
Lagning ljósleiðara						Styrkur fékkst úr Fjarskiptasjóði til að leggja ljósleiðara í Árneshrepp. Vinna við það hófst á árinu.

Verzlun í Norðurfirði						Verzlunarfjélag Árneshrepps stofnað 2019. Verzlun rekin í Norðurfirði og gegnir mikilvægu samfélagslegu hlutverki.
Meginmarkmið 4 - Samheldið samfélag						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Plastpokalaus Árneshreppur						Fyrirtæki í Árneshreppi eru hætt að nota plastpoka.
Hreinsun fjara						Átak í hreinsun fjara við Finnbogastaði 2019. Einkaaðilar hafa líka tekið þetta verkefni upp með aðstoð sjálfbóðaliðasamtaka.
Fræðslu- eða tólmstundanámskeið						Erfitt að koma í kring vegna fólksfæðar.
Húsnæðisþörf verði metin						Verið er að kanna möguleika á því hvaða húsnæði er í boði fyrir stafræna flakkara eða störf án staðsetningar.
Kanna möguleika á aðkomu gesta/ferðafólks að göngum						Lítill áhugi hjá bændum, talið að óvanir þurfi það mikla verkstjórn að ekki svari kostnaði.

VIÐAUKI III. ÖLL VÖTN TIL DÝRAFJARÐAR, STAÐA STARFSMARKMIÐA

Meginmarkmið 1 – Fjölskylduvænt samfélag						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Kynningarherferð og beinar aðgerðir til að laða fólk til Þingeyrar				X		Í vinnslu
Koma á móttökukerfi fyrir fólk sem flytur til Þingeyrar		X				Á forræði Ísafjarðarbæjar
Sníða þjónustu almenningsgangna betur að þörfum íbúa Þingeyrar og nærsveita		X				Í vinnslu - á forræði Ísafjarðarbæjar
Efla og tengja saman félagslíf mismunandi aldurshópa		X				Í vinnslu
Forgangsráða verkefnum sveitarfélagsins		X				Á forræði Ísafjarðarbæjar
Búa til app fyrir Þingeyringa til að hafa samráð um að sækja og dreifa vöru og þjónustu	X					Lítill vilji - Engin tekið að sér þetta verkefni
Huga að framtíð flugvallarins á Þingeyri			X			Mikil umræða – á forræði ríkisins
Úttekt á fjarskipa- og vegamálum				X		Í vinnslu – á forræði ríkisins
Koma upp betri upplýsingaskiltum fyrir lokanir á heiðum			X			Í vinnslu - Umræða við Vegagerðina
Vinna með Ísafjarðarbæ til að finna nýjar leiðir til að efla samgöngur á milli kjarnana				X		Mikil umræða – á forræði Ísafjarðarbæjar
Kanna hvernig best er að nýta möguleika Þingeyringa við opnun Dýrafjarðargangna				X		Í vinnslu – verkefni í gangi sem hefur fengið ÖVD styrk
Meginmarkmið 2 – Skapandi samfélag						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Meta, kortleggja og skipuleggja stöðu og framlag listarinnar til samfélagsins		X				Lítið gerst – umræða átt sér stað
Skattaávilanir fyrir ný fyrirtæki	X					Á forræði ríkissins – ekkert gerst
Minni kostnaður við lítil fyrirtæki s.s. bókhaldskostnaður	X					Umræða en ekkert gerst

Greina núverandi stöðu matvælaframleiðslu á svæðinu			X			Í vinnslu – verkefnisstjóri og Vestfjarðastofa
Skoða leyfismál varðandi sláturvinnslu - viðskiptaáætlun fyrir sláturhús og fjármögnun		X				Umræða – í vinnslu
Kortleggja möguleika til uppbyggingar ferðaþjónustu og/eða útivistarsvæðisins fyrir Svalvogaveg	X					Engin tekið þetta að sér
Kanna vilja stjórnvalda til að koma til móts við sveitarfélög með sveigjanlegri og léttari reglum varðandi skammtíma búsetu		X				Umræða – í vinnslu – á forræði m.a. Ísafjarðarbæjar
Efla nýsköpun með góðu aðgengi að vinnuástöðu					X	Blábankinn
Stofna og virkja fjarbúafélag			X			Einn fundur haldin – í vinnslu
Setja upp leigumiðlun fyrir íbúðarhúsnæði sem ekki er í heilsársnotkun			X			Einn fundur haldin – í vinnslu – frekar lítill áhugi
Hvetja íbúana og fyrirtækin á svæðinu til að auka þátttöku sína í uppbyggingu samfélagsins				X		Í vinnslu – athafnaklúbbur stofnaður – fundir haldnir
Vinna að því að byggðakvóti og sértækur byggðakvóti nýtist sem best á Þingeyri			X			Verðið að vinna í þessu en lítill framgangur

Meginmarkmið 3 – Umhverfisvæn útivistarparadis

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Greina möguleika fyrir vikingaferðaþjónustu	X					Ekki hafið
Styrkja golffélagið				X		Verkefnið fékk styrk – í vinnslu
Finna leiðir til öflunar fjármagns, gagngert til að merkja betur göngu- og hjólaleiðir				X		Í vinnslu í samráði við Ísafjarðarbæ – styrkt verkefni
Kanna vilja ferðaþjónustuaðila og heimafólks um aðgangstýringu að náttúruperlum		X				Þjóðgarðshugmyndir ræddar – í vinnslu – á forræði ríkisins
Halda ágengum plöntum í skeffjum og gæta að heilbrigði strandsjávar			X			Í vinnslu – á forræði Ísafjarðarbæjar
Móta skýra langtímastefnu í umhverfismálum með sjálfbærni að leiðarljósi		X				Umræða átt sér stað – á forræði Ísafjarðarbæjar
Setja af stað átaksverkefni sem miðar að því að hafa bæinn snyrtilegan				X		Í vinnslu í samvinnu við sveitarfélagið
Hvetja Ísafjarðarbæ til að hafa fráveitumál í lagi				X		Í vinnslu í samvinnu við sveitarfélagið
Koma upp afmörkuðu gáma- og geymslusvæði			X			Verður ekki – ekki vilji hjá sveitarfélaginu
Ganga frá Námunni í Sneiðingnum	X					Á forræði Ísafjarðarbæjar
Koma á fót kynningu og fræðslu um flokkun sorps fyrir íbúa og ferðamenn					X	Búið að halda kynningarfund og gefa út bækling
Stuðla að frekara viðhaldi gangstétta og gatna				X		Í vinnslu – Ísafjarðarbær
Stuðla að viðhaldi fasteigna bæjarins			X			Lítið þokast – ekki á fjárlögum sveitarfélagsins núna
Hvetja fyrirtækin til að vera með virka umhverfisstefnu og ganga vel um sín svæði			X			Umræða átt sér stað – í vinnslu
Upplýsa íbúa um fyrirtælanir og daglegan rekstur fiskeldis og aðra nýtingu sjávar					X	Arctic Fish hefur haldið einn íbúafund og kynnt sínar áætlanir

Meginmarkmið 4 – Framúrskarandi útvörður Ísafjarðarbæjar

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Ísafjarðarbær veiti gott rafrænt aðgengi að málum og erindum bæjarins					X	Er vel aðgengilegt á heimasíðu bæjarins
Meta framboð og eftirspurn lóða og atvinnuhúsnæðis á Þingeyri					X	Gerð var einföld íbúakönnun – niðurstaða – mikill þörf – lítið framboð
Gera mat á möguleikum Þingeyrar til að vera "Þingstaður"	X					Verður ekki framkvæmt
Kanna vilja og möguleika tæknifyrirtækis eins og t.d. Snerpu til að koma upp gagnahýsingu á Þingeyri	X					Ekki forgangur
Stuðla að stuðningi við staðbundinn fyrirtækjarekstur					X	Verkefnisstjóri hefur veitt ýmsan stuðning m.a. styrkumsóknagerð
Hvetja Ísafjarðarbæ til að skoða það sem alvöru valkost að flugvöllurinn á Þingeyri verði opnaður aftur					X	Umræða átt sér stað – ekki vilji fyrir hendi

VIÐAUKI IV. BETRI BORGARFJÖRÐUR, STAÐA STARFSMARKMIÐA

Meginmarkmið 1 - Gott mannlíf						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
1.1 Samfélagssáttmáli íbúa						Ákveðið að taka út markmiðið á íbúafundi 2020
1.2 Búðin Borgarfirði miðpunktur samfélagsumræðu					X	Stöðugt markmið
1.3 Ferill um móttöku nýrra íbúa		X				Lítið verið unnið í
1.4 Efling erlendra íbúa / íslenskukennsla					X	4 íslenskunámskeið verið haldin frá
						upphafi fyrir 18 nem. í heildina.
1.5 Tryggja aðgang að raunfærnimati					X	Austurbrú kynnti raunfærnimat o.fl. 2020 – 2 einst. nýtt leiðina
1.6 Viðburðadagatal á vef Borgarfjarðar					X	Á vefnum borgarfjörðureystri.is og á vegg í Búðinni
1.7 Efling afþreyingar og félagsstarfs íbúa					X	Konfektgerð, Lindarbakki, viðburðir á vegum Búðarinnar, kynningarfundir, UMFB (frisbígolf, ærslabelgur, gönguskíðabraut), barnamenning, íslenskukennsla o.fl. Covid-19 hefur haft áhrif á félagsstarf.
1.8 Stofnun og virkjun fjarbúafélags					X	Stofnað 2018.
1.9 Íþróttæfingar f. börn (UMFB)				X		Tómstunda- og íþróttastyrkir svfél. f. börn auk nýrrar afþreyingar fyrir alla fjölskylduna (t.d. frisbeegolf, ærslabelgur, göngskíðaspor)
1.10 Þjónustukönnun					X	Framkvæmd í febrúar 21 og niðurstöður kynntar á íbúafundi í mars 21 (sjá fskj.)
1.11 Regluleg tómstundanámskeið og fræðsluerindi					X	Konfektgerð, Man & Biosphere, fræðsludagur Búðarinnar, barnamenning, bíókvöld, stuttmyndahátíð, Ferðamálahópur o.fl. Covid-19 hefur haft áhrif.
Meginmarkmið 2 - Fjölbreytt atvinnulíf						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
2.1 Frekari fullvinnsla matvæla				X		Blábjörg – bjór, gin, landi. Sporður hf.

2.2 Fá úthlutun úr sérstöku aflamarki BST		X				Ekkert til úthlutunar á tímabilinu. Heimastj. heldur verkefni gangandi. Tímabundin lokun „skápsins“ staðfest af KPJ fyrir árið 2021.
2.3 Úrbætur í höfninni, aukið legurými og löndunarpláss				X		Verk fer í útboð, verður unnið og lokið á árinu 2022.
2.4 Samfélagsmiðstöðin Fjarðarborg			X			Lokið við teikningar og unnið að uppþælingu húss. Endurbætur á húsi eru á fjárhagsáætlun Múlaþings. Hefur dregist v. Covid-19.
2.5 Fjarstörf	X					Lítið gerst en öll störf sem teljast fjarstörf með möguleika á starfsaðstöðu í Fjarðarborg auglýst.
2.6 Endurbætur á efri hæð Fjarðarborgar		X				Sjá 2.4.
2.7 Efling ferðaþjónustunnar					X	Íslenska ferðasumarið á Austurlandi 2021. Stækkun Blábjarga, íb.húsnæði fyrir starfsf. í fj. Aukið þjónustuframboð, Lindarbakki, 360°BFJ
2.8 Samræmt markaðssetningarátak ferðaþjónustunnar					X	Ferðamálahópur Bfj. vinnur að kynningar-myndbandi fyrir Borgarfjörð. Verður birt vor 2022. 360°BFJ.
2.9 Miðlæg sölusíða f. ferðaþjónustuna						Ákveðið að taka út markmiðið á íbúafundi 2020
2.10 Borgarfjörður Escape						Ákveðið að taka út markmiðið á íbúafundi 2020
2.11 Bátferðir f. ferðamenn						Ákveðið að taka út markmiðið á íbúafundi 2020
2.12 Handverkshús	X					Ekkert viðunandi húsnæði fundist
2.13 Bátasafn í Bræðslunni		X				Styrkur til verkefnisins úr sjóði BB 2018

2.14 Gamla kaupfélagið fær nýtt hlutverk				X		Verið að endurbyggja í samstarfi við Minjastofnun. Bjór, gin og landabrukk hafið. Opnar 2022.
2.15 Innanhússskipulag í Hafnarhúsi					X	Starfsemi yfir sumartímann. Lyfta sett upp vetur 21/22
2.16 Efling frumkvöðla- og nýsköpunarstarfs					X	M.a. Íslenskur dúnn ehf. og landvarsla á Víknaslóðum, Blábjörg í þróun drykkja/ matvæla/spa vara
Meginmarkmið 3 - Öflugir innviðir						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
3.1 Opnun matvöruverslunar					X	Lokið 2018
3.2 Efling og stuðningur við rekstur verslunar					X	Styrkir fyrir verslun í strjálbýli nauðsynlegir. Styrkir úr frumkvæðissjóði BB.
3.3 Bundið slitlag BFJ-EGS				X		Lokaáfanginn Eiðar-Laufás (15 km) hófst 2021 og lýkur 2022
3.4 Tvöföldun vegar út í Höfn		X				Breikkaður að hluta og útskot sett 2018. Að öðru leyti ólokið.
3.5 Bætt GSM samband BFJ-EGS				X		Bætt samband í Njarðvíkurskriðum, Njarðvík og á Vatnsskarði en gloppótt á Héraði og inni á sveit
3.6 Ljósleiðari í sveitir Borgarfjarðar					X	Lokið 2019.
3.7 Þjónusta lækni og hjúkrunarfræðings					X	Hjúkrunarfræðingur í 50% starfi á Borgarfirði + fjarlækningar frá hausti 2019. Sjúkrabíll 2020.
3.8 Tilraunaverkefni um fjarlækningar				X		Covid-19 hægir á verkefninu.
3.9 Aukin þjónusta við aldraða					X	Hjúkrunarfræðingur. Heitur matur í hádeginu fyrir þau sem vilja
3.10 Uppbygging íbúðarhúsnæðis					X	4 nýjar íbúðir svfél. teknar í notkun vor

						2021. 5 íb.hús í byggingu og flutt inn í 2 á árinu.
3.11 Leigumiðlun		X				Fjarbúafélag. Lítið áunnist.
3.12 Tekjuskerðing grunnskóla v. Jöfnunarsjóðs	X					Engin framlög frá 2018. Ákveðið 2021 að skólastj. í Fellaskóla á Héraði tæki að sér stjórn skólans.
Meginmarkmið 4 - Einstakt umhverfi						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
4.1 Sögu- og uppl.skilti				X		Fjarbúafélag fékk styrk til verkefnisins 2019. Enn óuppsett. 360°BFJ
4.2 Umhverfis- og hreinsunardagar					X	Ca. 2x á ári. Plokkdagar, úrbóttaganga, ákveðin svæði tekin í fóstur. Mörg íbúðarhús og atvinnuhúsnæði fengið andlitslyftingu á verkefnistímanum.
4.3 Aukin sjálfbærni		X				Einkum í nýtingu matvæla.
4.4 Bfj. sem náttúruskoðunarsvæði				X		Fyrirhugaður náttúrugluggi Bfj í Hafnarhúsi. 360°BFJ, landvarsla.
4.5 Endurskoðun aðalskipulags	X					Múlaping mun þurfa að taka upp aðalskipulag v. sameiningar.
4.6 Landvarsla á Víknaslóðum					X	Landvarsla farið fram á Víkum og í Stóruð frá 2018. Þarf nú að leggja áherslu á lengingu viðveru
4.7 Plastpokalaus Bfj			X			Búðin er plastpokalaus frá upphafi en þarf að leggja meiri áherslu á úrlausnir í sorpmálum
4.8 Lagfæring gatna, gangstétta og götulýsingar			X			Götulýsing bætt 2021. Aðalgata þorpsins er skilavegur hjá Vegagerðinni 2022.

VIÐAUKI V. BETRI BAKKAFJÖRÐUR, STAÐA STARFSMARKMIÐA

I. Meginmarkmið: Sterkir samfélagsinnviðir						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 1.1: Sníða lausn í skóla- og vistunarmálum sem hentar börnunum og samfélaginu við Bakkafjörð fyrir lok maí <i>Ábyrgð:</i> Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra				x		Fjallað er um dagvistunar- og skólamál í sérstökum samfélagsáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa. Ráðgert er að staðfesta sáttmálann í ársbyrjun 2022. Þá er unnið að nýrri skólustefnu Langanesbyggðar.
Starfsmarkmið 1.2: Aðstoða fólk sem lengi hefur verið atvinnulaust við að komast aftur í virkni fyrir lok mars 2021. <i>Ábyrgð:</i> Verkefnisstjóri í samstarfi við Starfsendurhæfingu Norðurlands, Heilbrigðisstofnunina og VIRK.	x					Með tilkomu nýrra rekstraraðila að fiskvinnslu á staðnum sköpuðust störf sem íbúar í atvinnuleit nýttu sér.

Starfsmarkmið 1.3: Koma á fót kaffihúsi, veitingastað og pöntunarþjónustu fyrir 18. október 2019. Ábyrgð: Rekstraraðili Hafnartanga 4.					x	Sveitarfélagið gekk til samninga við nýja rekstraraðila vegna reksturs á veitinga-, kaffihúsi og pöntunarþjónustu. Þjónustan hefur verið nýtt bæði af heimamönnum og gestum og opnunartími verið reglubundinn.
Starfsmarkmið 1.4: Kanna möguleika á samstarfi við Orkusetur/Orkustofnun um átak í orkusparandi aðgerðum á íbúðarhúsnæði, fyrir lok mars 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjórn.					x	Farið var í átak með íbúum árið 2020 samhliða því þegar Orkusjóður auglýsti eftir umsóknum til orkusparandi aðgerða. Niu umsóknir voru sendar til Orkusjóðs frá Bakkafirði og hlutu allar jákvæða afgreiðslu.
Starfsmarkmið 1.5: Vinna markvisst að því að auka sókn frumkvöðla í samfélaginu í styrktarsjóði fyrir utan verkefnið Betri Bakkafjörð. Að lágmarki verði komnir fjórir styrkir til verkefna í byggðarlaginu fyrir lok október 2020 Ábyrgð: Verkefnisstjóri					x	Einstaklingar og fyrirtæki hafa haldið áfram að senda inn umsóknir í hina ýmsu sjóði á árinu. Nefna má Framkvæmdasjóð ferðamannastaða og Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og var eftir því tekið hversu margar umsóknir bárust að þessu sinni í Uppbyggingarsjóð af svæðinu.
Starfsmarkmið 1.6: Lokið verði við lagningu ljósleiðara í byggðina við Bakkaflóa á árinu 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð					x	Búið er að tengja byggðina á Bakkafirði við ljósleiðara sem lagður var í þorpið á árinu.
II. Meginmarkmið: Öflugt atvinnulíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 2.1: Kominn verði viðbótar sértækur byggðakvóti í farveg fyrir lok nóvember 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og Byggðastofnun.					x	Fyrirtæki í sjávarútvegi á Bakkafirði fengu úthlutað byggðakvóta sem skapað hefur atvinnu á staðnum.
Starfsmarkmið 2.2: Komin verði tvö fjarvinnslustörf í Grunnskólahúsinu á Bakkafirði fyrir lok febrúar 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Langanesbyggð.		x				Samkomulag var gert við Þjóðskjalasafn Íslands um tvö fjarvinnslustörf á Bakkafirði árið 2020. Góð aðstaða er til staðar að Skólagötu 5. Verkefnisstjórn sendi inn umsókn um fjármagn í Stefnumótandi byggðaáætlun B.8. SSNE sendi jafnframt inn umsókn um fjármagn til fjarvinnslustarfa á Bakkafjörð í C.1. Ekki var auglýst eftir umsóknum árið 2021 en verkefnisstjóri fylgist vel með og ráðgert er að senda inn nýja umsókn um leið og opnað verður fyrir umsóknum.
Starfsmarkmið 2.3: Skapa umgjörð og fá náttúrufræðing til starfa á staðnum fyrir mitt ár 2020 í samræmi við tillögu 5 í skýrslu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa.		x				Starfsmenn Náttúrustofu Norðausturlands unnu góða skýrslu um starf náttúrufræðings við Bakkaflóa. Ekki hefur tekist að fjármagna verkefnið að hálfu ríkisins.

Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við verkefnisstjórn, ráðuneyti og viðeigandi stofnanir.						
Starfsmarkmið 2.4: Ferðaþjónusta tengd skólahúsnaðinu fyrir lok júní 2019 Ábyrgð: Rekstraraðili Skólagötu 4.					x	Aðstöðu hefur verið komið upp í skólahúsnaðinu til reksturs ferðaþjónustu og nýir rekstraraðilar teknir við. Hægt að bóka þar gistingu allt árið um kring.
Starfsmarkmið 2.5: Kortleggja möguleika á að koma upp afþreyingu á svæðinu, til dæmis stangveiði, hvala- eða fuglaskoðun og/eða komu «Expedition» skemmtiferðaskipa fyrir mitt ár 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við frumkvöðla		x				Verkefnisstjórn styrkti aðila sem ráðgerðu að fara út í hvala- og fuglaskoðun. Vegna Covid-veirunnar röskuðust þau plön og umsækjandi féll frá verkefninu. Ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast býður hins vegar upp á ýmsar ferðir og auglýsir á sinni heimasíðu.
Starfsmarkmið 2.6: Skilgreina/kortleggja og merkja gönguleiðir í nágrenni Bakkafjarðar. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar í samstarfi við atvinnu- og nýsköpunarnefnd Langesbyggðar og Markaðsstofu Norðurlands					x	Greinargott gönguleiðakort er til yfir helstu gönguleiðir umhverfis Bakkafjörð. Þá eru til stikur til að merkja helstu leiðir. Framhald verkefnisins er á borði Hverfisráðs Bakkafjarðar.
Starfsmarkmið 2.7: Koma starfsemi af stað í húsnaði við Hafnargötu 2-4, fyrir apríl 2020. Ábyrgð: Eigendur húsanna í samstarfi við verkefnisstjóra.					x	Bjargið ehf. keypti þrotabú Toppfisks og kom á fót fiskvinnslu sem hefur skapað störf fyrir ákveðinn hóp.
Starfsmarkmið 2.8: Námskeið í stofnun fyrirtækja. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Nýsköpunarmiðstöð.	x					Ekki hefur orðið af þessu verkefni, en mikilvægt að fylgja því eftir.
Starfsmarkmið 2.9: Láta útbúa áningastaði/útskot við veginn um Langesströnd Ábyrgð: Sveitarstjórn Langesbyggðar.					x	Með nýjum uppbyggðum vegi milli Þórshafnar og Bakkafjarðar hefur verið komið fyrir áningarstöðum/ útskotum á valda staði.
III. Meginmarkmið: Aðlaðandi umhverfi Bakkafjarðar						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 3.1: Sérstaða Bakkafjarðar og nærsveita verði skilgreind. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúa og fjölmiðla.				x		Bakkafjörður byggir tilvist sína á sjósókn og sjávarútvegi. Þá eru tækifæri til staðar í landbúnaði og ferðaþjónustu sökum þess að svæðið er talið henta vel til sauðfjárræktar. Náttúran og viðernið eru ákveðin tækifæri fyrir tiltekinn hóp ferðamanna.
Starfsmarkmið 3.2: Virkja kraft íbúana til framfara. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúasamtök			x			Íbúar hafa í gegnum árin verið virkir í því að hlúa að byggðalaginu. Áhugi íbúa s.s. á umhverfismálum, skógrækt, eyðingu

Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við verkefnisstjórn, ráðuneyti og viðeigandi stofnanir.						
Starfsmarkmið 2.4: Ferðaþjónusta tengd skólahúsnaðinu fyrir lok júní 2019 Ábyrgð: Rekstraraðili Skólagötu 4.				x		Aðstöðu hefur verið komið upp í skólahúsnaðinu til reksturs ferðaþjónustu og nýir rekstraraðilar teknir við. Hægt að bóka þar gistingu allt árið um kring.
Starfsmarkmið 2.5: Kortleggja möguleika á að koma upp afþreyingu á svæðinu, til dæmis stangveiði, hvala- eða fuglaskoðun og/eða komu «Expedition» skemmtiferðaskipa fyrir mitt ár 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við frumkvöðla		x				Verkefnisstjórn styrkti aðila sem ráðgerðu að fara út í hvala- og fuglaskoðun. Vegna Covid-veirunnar röskuðust þau plön og umsækjandi féll frá verkefninu. Ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast býður hins vegar upp á ýmsar ferðir og auglýsir á sinni heimasíðu.
Starfsmarkmið 2.6: Skilgreina/kortleggja og merkja gönguleiðir í nágrenni Bakkafjarðar. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar í samstarfi við atvinnu- og nýsköpunarnefnd Langanesbyggðar og Markaðsstofu Norðurlands				x		Greinargott gönguleiðakort er til yfir helstu gönguleiðir umhverfis Bakkafjörð. Þá eru til stikur til að merkja helstu leiðir. Framhald verkefnisins er á borði Hverfisráðs Bakkafjarðar.
Starfsmarkmið 2.7: Koma starfsemi af stað í húsnaði við Hafnargötu 2-4, fyrir apríl 2020. Ábyrgð: Eigendur húsanna í samstarfi við verkefnisstjóra.					x	Þjargið ehf. keypti þrotabú Toppfisks og kom á fót fiskvinnslu sem hefur skapað störf fyrir ákveðinn hóp.
Starfsmarkmið 2.8: Námskeið í stofnun fyrirtækja. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Nýsköpunarmiðstöð.	x					Ekki hefur orðið af þessu verkefni, en mikilvægt að fylgja því eftir.
Starfsmarkmið 2.9: Láta útbúa áningastaði/útskot við veginn um Langanesströnd Ábyrgð: Sveitarstjórn Langanesbyggðar.					x	Með nýjum uppbyggðum vegi milli Þórshafnar og Bakkafjarðar hefur verið komið fyrir áningarstöðum/ útskotum á valda staði.
III. Meginmarkmið: Aðlaðandi umhverfi Bakkafjarðar						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 3.1: Sérstaða Bakkafjarðar og nærsveita verði skilgreind. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúa og fjölmiðla.				x		Bakkafjörður byggir tilvist sína á sjósókn og sjávarútvegi. Þá eru tækifæri til staðar í landbúnaði og ferðaþjónustu sökum þess að svæðið er talið henta vel til sauðfjárræktar. Náttúran og viðurnið eru ákveðin tækifæri fyrir tiltekinn hóp ferðamanna.
Starfsmarkmið 3.2: Virkja kraft íbúana til framfara. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúasamtök			x			Íbúar hafa í gegnum árin verið virkir í því að hlúa að byggðalaginu. Áhugi íbúa s.s. á umhverfismálum, skógrækt, eyðingu

					unnin á Þórshöfn og hefur þegar komið til framkvæmda.
Starfsmarkmið 4.5: Efla samstarf/tengsl innan sveitarfélagsins. Ábyrgð: Íbúasamtök				x	Þáttur í eflingu tengsla innan sveitarfélagsins var stofnun Hverfisráðs sem hefur fundað reglulega. Þá hefur Björgunarsveitin Hafliði unnið að því að treysta sitt starf á Bakkafirði. Halda þarf áfram vinnu við eflingu samskipta innan sveitarfélagsins.
Starfsmarkmið 4.6: Íslenskukennsla fyrir útlendinga Ábyrgð: Langanesbyggð		x			Verkefnisstjóri hefur verið í samskiptum við Þekkingarnet Þingeyinga og fyrirtæki á staðnum. Ráðgert er að bjóða upp á íslenskukennslu í ársbyrjun 2022.
Starfsmarkmið 4.7: Virkja íbúasamtök Bakkafjarðar. Ábyrgð: Íbúar				x	Stofnað var Hverfisráð sem er ákveðið skref á þessari braut.

Sterkir innviðir og öflug þjónusta						
Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Stofnuð verði vefverslun fyrir svæðið						Kvaka er vefverslun Strandamanna.
Tryggja skipulagða móttöku nýbúa						Óformlegar samræður hafnar
Verkefni sem búa í haginn fyrir ungt fólk kortlögð og stofnuð						Óformlegar samræður hafnar
Allur Innstrandavegur fær bundið slitlag, einbreiðar brýr upprættar, vegrið bætt, Hrutafjörður þveraður.						
Háhraðanet/5G á Hólmavík						
Raforkukostnaður jafnaður milli dreifbýlis og þéttbýlis						
Aukið framboð á fjölbreyttu húsnæði						Hér er ákveðin páttaða vegna kröfu um stofnframlag
Kanna og kortleggja þarfir á menningar- og tómstundaframboði						
Kortleggja nýsköpunarmöguleika í menntun						
Koma á fót tveimur nýjum tómstundamöguleikum						Sjólfbróttafélagið Rán stofnað.
Hefja hitaveituframkvæmdir fyrir Hólmavík						Verkefnið stöpp, samningar við landeigendur tókust ekki
Niðurgreiðsla rafmagns til húshitunar á köldum svæðum taki einnig til atvinnuhúsnæðis						

Stígandi í atvinnulífi

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Strandir verði miðstöð þjóðtrúar á Íslandi						Verkefnið Þjóðtrúarfléttan og ötult starf Rannsóknaseturs HÍ skýrir góða stöðu.
Stofnun heilsutengds ferðapjónustufyrirtækis eða uppbyggingarseturs						Kyrrðarkraftur náði ekki flugi vegna reglugerðamhverfi s.
Tryggja Strandabyggð auknar fiskveiðiheimildir						
Bæta afkomu ferðapjónustufyrirtækja og auka fjölbreytni þeirra						
Hefja félags- og atvinnustarfsemi tengda sjósporti						Sjóþróttafélagið Rán stofnað.
Gerðar verði tilraunir með veiðar á grjótakrabba og/eða öðrum vannýttum tegundum, svo sem flundru, til nytja						Hafgustur ehf stofnaður og markmið uppfyllt.
Gera fólki kleift að starfa og setjast að í Strandabyggð og sinna störfum án staðsetningar						Aukin markaðssetning á Þróunarsetrinu komin af stað.
Skipuleggja og framkvæma átak í aukinni fjölbreytni atvinnulífs						
Komið verði á fót a.m.k. einni nýrri einingu/starfsemi í fullvinnslu og sölu afurða úr landbúnaði eða sjávarútvegi						Kjötvinnslan á Stóra-Fjarðarhorni er komin í gagnið, stutt við vinnsluna á Húsavík og Hafgustur fékk styrk úr Matvælasjóði til fullvinnslu og markaðssetningu afurða úr grjótakrabba.

Möguleikar til fiskeldis rannsakaðir og viðhorf íbúa könnuð						Vestfjarðastofa hefur nýlokið viðamikilli könnun og úttekt.
Stofnuð að lágmarki tvö verkefni sem stuðla að fjölgun skapandi starfa						Ýmis menningarverkefni styrkt 2020 og 2021.
Ráðning ferðamálafulltrúa til sveitarfélagsins, hugsanlega í samstarfi við nærliggjandi sveitarfélög						

Stolt og sjálfbært samfélag

Starfsmarkmið	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Þrjú útivistarfélög séu virk og sjálfbær hið minnsta						Skiðafélag Strandamanna, Sjóíþróttafélagið Rán og Golfklúbbur Hólmavíkur hafa öll verið studd og eru virk.
Einn nýr ferðamannastaður / gönguleið gerð frá grunni hið minnsta						Samtal hafið um stofnun ferðamálafélags til að vinna svona verk.
Gönguleiðir í Strandabyggð kortlagðar, merktar og hannaðar						--/--
Áhugaverðir staðir í Strandabyggð merktir						--/--
Gerð og miðlun kynningarefnis um útivistarmöguleika í Strandabyggð (á sjó, á skíðum, o.fl.)						--/--
Kortlagning möguleika á verkefnum tengdum svæðis- og þjóðgörðum í sátt við samfélag og náttúru						--/--
Sýnileiki svæðisins aukinn og ímynd þess styrkt						Strandir.is farinn í loftið.

Átak í að fegra og hreinsa umhverfið	■					
Átak í nýtingu Umhverfisstofnunar Vestfjarða						
Áhersla lögð á stuðning við rannsóknir, miðlun og hagnýtingu á menningararfi svæðisins þannig að þessum störfum fjölgi um fjórðung			■			Rannsóknasetur HÍ, Strandagaldur og Sauðfjársetur vinna að þessu.
Stutt við að minnsta kosti tvö verkefni á ári sem stuðla að jákvæðri kynningu og aukinni fréttamiðlun		■				Strandir.is fékk góðan stuðning.
Malbikun gatna á Hólmavík	■					
Gangstéttar á Hólmavík bættar						
Verndarsvæði í byggð á Hólmavík samþykkt af íbúum og ráðherra			■			Tillaga í vinnslu hjá Þjóðfræðistofu.
Stofnun héraðsskjalasafns fyrir Strandir			■			Skýrsla í vinnslu.
Sérstök kortlagning á þörfum og möguleikum íbúa dreifbýlis Strandabyggðar	■					
Kynna öflugt menntastarf í Strandabyggð						Óformlegar samræður hafnar.

BYGGÐASTOFNUN

ISBN 978-9935-518-10-1